

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Результати діяльності
Фонду розвитку підприємництва

РІЧНИЙ ЗВІТ 2020

Фото зроблено на полях Луганщини в рамках програми «FinancEast»

ЗМІСТ РІЧНОГО ЗВІТУ 2020 РОКУ

1. Звернення представників Ради та менеджменту Фонду розвитку підприємництва	4
2. Створення Фонду розвитку підприємництва на базі Німецько-Українського фонду	6
3. Програми Фонду розвитку підприємництва з підтримки фінансування мікро-, малих та середніх підприємств	8
3.1. Кредитні програми	10
3.2. Державна програма «Доступні кредити 5-7-9%»	26
3.2.1. Компенсація процентних ставок	29
3.2.2. Кредитні гарантії	43
3.3. Програма «FinancEast»	46
4. Розширення кола банків-партнерів Фонду розвитку підприємництва	51
5. Закриття консультаційного компонента Проєкту «Підтримка МСП»	52
6. Комунікаційні заходи Фонду розвитку підприємництва	56
7. Фінансова звітність Фонду розвитку підприємництва за 2020 рік	60

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ РАДИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ФОНДУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

СЕРГІЙ МАРЧЕНКО
Міністр фінансів

Одним із основних завдань Міністерства фінансів України та Уряду загалом є формування дієвої державної політики сприяння розвитку бізнесу. Великий акцент ми ставимо на розвиток мікро, малих та середніх підприємств (ММСП), на яких тримається добробут більшості громадян, їх соціальна стабільність.

2020 рік був непростим для більшості економік, у тому числі розвинутих країн світу. Карантинні обмеження, запроваджені з метою подолання негативних наслідків пандемії COVID-19, нанесли відчутного удару по діловій активності, передусім, ММСП, які були вимушені тимчасово призупинити свою діяльність.

З метою пом'якшення негативних наслідків карантинних обмежень у країнах Європи та світу на допомогу прийшли державні установи з підтримки фінансування ММСП, через які урядами країн були розгорнуті масштабні програми державної фінансової допомоги. В Україні такою установою став Фонд розвитку підприємництва. Фонд створений у 2020 році на базі Німецько-Українського фонду, що здійснював підтримку фінансування малого бізнесу України ще з 1996 року. А зараз перебуває в управлінні Уряду України, представленого Міністерством фінансів України.

Для підтримки бізнесу в складних умовах пандемії, була запущена Державна програма «Доступні кредити 5–7–9%», яка стартувала за ініціативи Президента та Уряду України у лютому 2020 року. Мета програми – розвиток та підтримка інвестицій ММСП, і вже в квітні, з початком пандемії COVID-19, вона стала платформою, на базі якої оперативно був розгорнутий комплекс антикризових заходів.

У рамках таких заходів за рахунок бюджету України підтримано короткострокову ліквідність ММСП, що постраждала внаслідок карантинних обмежень. Окрім того, зменшено фінансове навантаження на підприємств за рахунок повної компенсації процентних ставок за діючими кредитами ММСП. Так, обсяг фінансування програми у 2020 році склав 2 млрд грн, з яких на 0,5 млрд грн збільшено статутний капітал Фонду, що дозволило вперше запровадити новий інструмент – гарантії Фонду на портфельній основі за кредитами ММСП.

Завдяки розвитку Державної програми «Доступні кредити 5–7–9%» вдалось підтримати тисячі мікро та малих підприємств в рамках укладених кредитних договорів на загальну суму 17,4 млрд грн. Впевнений, що запроваджені нами заходи сприяли відновленню довіри та співробітництва між державою та приватним сектором.

ЮРІЙ ДРАГАНЧУК
Заступник Міністра фінансів з питань європейської інтеграції, Голова Ради ФРП

Фонд розвитку підприємництва здійснив вагомий вплив на розвиток кредитування малого бізнесу в Україні. Станом на 01.01.2021 загальний обсяг фінансової підтримки малого бізнесу України за усіма програмами Фонду склав майже 48 млрд грн. З 1996 року українські підприємці отримали 163 991 кредит на загальну суму 29,3 млрд грн у рамках кредитних програм, що реалізуються, у тому числі, за рахунок позик від Уряду Німеччини, наданих Міністерству фінансів України через Німецький банк розвитку KfW.

Запроваджено модель кредитування малих та середніх підприємств (МСП) у національній валюті. Це стало можливо завдяки фінансовій допомозі Європейського Союзу у хеджуванні валютних ризиків, що здійснювалась за ініціативи EU4Business через KfW. Також у межах цієї моделі в 2021 році розпочнеться нова кредитна програма з підтримки фінансування енергоефективних проєктів МСП.

Державна програма «Доступні кредити 5-7-9%» збільшила обсяг кредитування малого бізнесу на 17% у порівнянні з 2019 роком. Процентні ставки за кредитами мікро, малих та середніх підприємств (ММСП) у національній валюті суттєво скоротились: з 20,7% річних на початку лютого 2020 року при старті програми – до 12,5% річних на кінець року. Рівень проблемної заборгованості за програмою склав лише 0,62%, що дозволило зберегти позитивну динаміку скорочення рівня непрацюючих кредитів по банківській системі України.

Впевнений, саме таких результатів очікували від Фонду розвитку підприємництва наші німецькі партнери, коли у далекому 1996 році в рамках Програми «Трансформ» надавали Україні грант у розмірі 12 млн німецьких марок на спільне заснування з Міністерством фінансів України та Національним банком України Німецько-Українського фонду. Фактично, як і планувалось, Фонд трансформовано у повноцінну інституцію з підтримки фінансування ММСП.

Продовженням розширення німецько-українського співробітництва стане запуск у 2021 році нової кредитної програми з підтримки фінансування енергоефективних проєктів ММСП. Програма буде реалізовуватись через нашого давнього партнера – Німецький банк розвитку KfW у співпраці з Європейським Союзом, який надав Україні фінансову допомогу на компенсацію валютних збитків за ініціативи EU4Business. Сподіваюсь, що Фонд розвитку підприємництва й надалі залишатиметься надійним партнером для малого та середнього бізнесу України.

АНДРІЙ ГАПОН
Виконавчий директор ФРП

2020 рік став результативним для Фонду розвитку підприємництва не лише з точки зору ефективної реалізації програм з підтримки фінансування ММСП, а й запровадження нових інструментів фінансової підтримки ММСП. Так, в рамках Державної програми «Доступні кредити 5–7–9%» вперше в Україні був запроваджений механізм портфельних кредитних гарантій, завдяки якому була видана значна кількість кредитів ММСП за антиризиковим компонентом програми, які характеризувались високим рівнем кредитних ризиків. За результатами 2020 року загальний кредитний портфель ММСП, які скористались гарантією фонду, склав 641,5 млн грн, при цьому рівень проблемної заборгованості становив 0,0%. З початку 2020 року розпочалась активна фаза реалізації Програми з відновлення фінансування ММСП на сході України – «FinancEast», що впроваджується в рамках угоди між Урядом України та Європейським Союзом «Підтримка ЄС для сходу України».

Програма FinancEast продемонструвала високий інвестиційний потенціал та попит малих та середніх підприємств сходу України на інвестиційні ресурси, завдяки чому практична майже вся сума міжнародної допомоги була використана за результатами 2020 року на підтримку інвестиційних проектів ММСП на загальну суму 602,5 млн грн.

У 2020 році завдяки ефективній реалізації своїх кредитних програм Фонд розвитку підприємництва продовжив позитивну динаміку нарощення власного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку, який з 2015 року зріс на 208% та буде спрямований на розширення кредитування малого бізнесу України. Всі ці досягнення Фонду стали можливими, в значній мірі, завдяки його багаторічній підтримці Урядом Німеччини через KfW. Цього року ми будемо святкувати 25-річчя німецько-українського співробітництва у рамках Програми «Трансформ», пам'ятаючи про внесок Німеччини у підтримку та розвиток малого бізнесу в Україні.

ВАЛЕРІЙ МАЙБОРОДА
Уповноважений представник ФРП

Радий презентувати наш річний звіт, який є результатом роботи не лише команди Фонду розвитку підприємництва, а й великої кількості наших партнерів: Німецького банку розвитку KfW, Представництва Європейського Союзу в Україні, Офісу Президента, Міністерства фінансів, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Міністерства цифрової трансформації, Офісу розвитку МСП, ну і звісно, наших уповноважених банків.

Всі без виключення програми Фонду розробляються та удосконалюються за участі наших партнерів, але основними рецензентами наших програм є безумовно наші уповноважені банки, які забезпечують безпосереднє їх впровадження для підтримки та розвитку мікро, малих і середніх підприємств.

2020 рік видався визначальним для Фонду розвитку підприємництва, оскільки він став агентом держави з впровадження не лише міжнародних, а й державної програми «Доступні кредити 5–7–9%» з підтримки фінансування малого бізнесу України, що і передбачалося в далекому 1996 році при його створенні за підтримки Уряду Німеччини та Німецького банку розвитку KfW. У своїй 25-річній діяльності з підтримки фінансування ММСП Фонд завжди керувався найвищими стандартами прозорості та публічності, які були запроваджені не лише нашими німецькими партнерами, а й міжнародними фінансовими організаціями, з якими співпрацював фонд протягом всього цього часу. Цьогорічним звітом ми презентуємо результати діяльності Фонду розвитку підприємництва, передусім, перед підприємцями України, демонструючи доступність та ефективність програм фінансової підтримки на конкретних історіях успіхів ММСП з метою укріплення довіри між державою та малим бізнесом України.

СТВОРЕННЯ ФОНДУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА БАЗІ НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ФОНДУ

У 2020 році відбулась трансформація Німецько-Українського фонду у Фонд розвитку підприємництва. Ця подія, яка була передбачена ще на початку його діяльності, стала визначальною для Німецько-Українського фонду. Основним поштовхом до цього стала ініціатива Президента та Уряду України із запровадження Державної програми «Доступні кредити 5-7-9%», реалізація якої була доручена зокрема Німецько-Українському фонду (НУФ).

На початку грудня 2019 року Президент та Уряд України ініціювали Державну програму «Доступні кредити 5-7-9%» для підтримки фінансування мікро-, малих та середніх підприємств (ММСП) з використанням таких фінансових інструментів, як компенсація процентних ставок за кредитами ММСП до рівня 5%, 7% та 9% річних та портфельні кредитні гарантії у розмірі від 50% до 80% від суми кредиту ММСП, але не більш ніж 50% від загального розміру гарантованого портфеля кредитів ММСП уповноваженого банку.

Президент та Уряд України обрали НУФ як платформу для реалізації програми з огляду на його досвід, прозорі процедури та продуктивну модель впровадження кредитних

програм через банки-партнери, що дозволяло забезпечити швидкий старт та ефективне впровадження програми.

В основу Державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» лягла модель реалізації Програми НУФ з підтримки інвестицій МСП, що фінансується коштами позики Уряду Німеччини через Німецький банк розвитку KfW та фінансової допомоги від ЄС на компенсацію валютних збитків, у поєднанні з регіональними програмами з компенсації процентних ставок, які Німецько-Український фонд впроваджував у співпраці з місцевими органами влади України. В рамках таких спільних програм процентна ставка для кінцевого позичальника коштами регіонального бюджету компенсувалась на 50% до рівня 7% річних. Також в Державній програмі «Доступні кредити 5-7-9%» застосували інноваційний механізм ескроу-рахунків, розроблений Фондом спільно з KfW. Його апробували в рамках іншої Програми з підтримки МСП на сході України – «FinancEast», яка реалізується відповідно до Угоди про фінансування «Підтримка ЄС для сходу України» між Урядом України та Європейською Комісією.

Так Фонд став агентом держави з реалізації програм з підтримки фінансування малого бізнесу України.

Раніше у 2019 році, Німецький банк розвитку KfW також

З ЦІЄЮ МЕТОЮ, РОЗПОРЯДЖЕННЯМ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 11.12.2019 NO1273-Р НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД ПЕРЕЙШОВ В УПРАВЛІННЯ УРЯДУ УКРАЇНИ, ПРЕДСТАВЛЕНОГО МІНІСТЕРСТВОМ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ, ШЛЯХОМ ПЕРЕДАЧІ ЙОМУ ЧАСТКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ В РОЗМІРІ 50%, ПІСЛЯ ЧОГО НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД БУВ ПЕРЕЙМЕНОВАНИЙ У ФОНД РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ПІДСТАВІ НАКАЗУ МІНІСТЕРСТВА ФІНАНСІВ УКРАЇНИ ВІД 11.01.2020 NO5.

вийшов з Ради НУФ, залишивши свою частку в розмірі 6,1 млн євро в капіталі Фонду для подальшого кредитування МСП України. Таке рішення KfW прийняли після того, як НУФ продемонстрував ефективність та стабільність своєї діяльності протягом останніх 5 років.

З урахуванням зазначених змін, 21.01.2020 була зареєстрована нова редакція статуту Фонду розвитку підприємництва (далі – ФРП або Фонд).

1

Важливо зазначити, що подібний сценарій розвитку Фонду був передбачений в далекому 1996 році, коли між Національним банком України та Німецьким банком розвитку KfW був підписаний Договір про грант від 10.12.1996 на суму 12 млн німецьких марок в рамках Програми Федерального Уряду Німеччини «ТРАНСФОРМ» з підтримки процесу реформ в Україні.

У Договорі про грант була передбачена процедура його використання, яка складалась з таких трьох етапів:

На першому етапі грант був спрямований на запровадження в 1997 році Програми мікрокредитування з метою фінансування мікро- та малих підприємств України.

На другому етапі кошти гранту разом з внесками від Уряду України, в особі Міністерства фінансів, та від Національного банку України мали бути трансформовані в Німецько-Український фонд.

Результатом другого етапу стало заснування НУФ згідно з Положенням про Німецько-Український фонд, затвердженим постановою КМУ від 19.04.1999 №628, за участі Німецького банку розвитку KfW, Уряду України, в особі Міністерства фінансів, та Національного банку України.

На третьому етапі Німецько-Український фонд мав бути трансформований в державну установу з розвитку МСП з передачею її в управління Уряду України.

З моменту створення Фонду розвитку підприємництва Уряд України в особі Міністерства фінансів забезпечив реалізацію третього етапу трансформації НУФ та виконання умов Договору про грант та Програми «ТРАНСФОРМ» у повному обсязі.

1996 рік – надання гранту від Уряду ФРН через KfW у розмірі **€6,1 млн**

Внесок НБУ у капітал НУФ у розмірі **€5,1 млн**

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Внесок Мінфіну у капітал НУФ у розмірі **€5,1 млн**

Внесок KfW у капітал НУФ у розмірі **€6,1 млн**

1999 рік – заснування НУФ

3

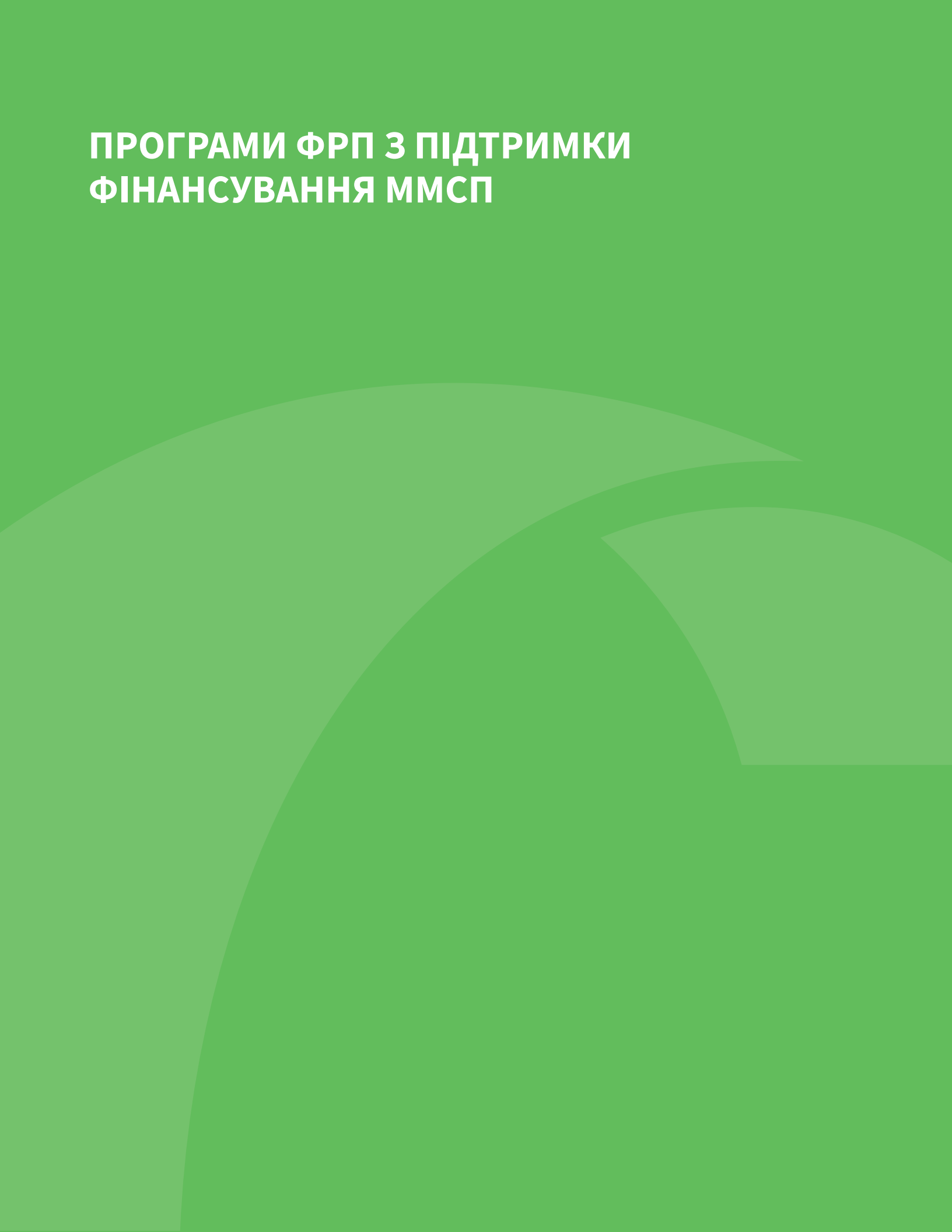

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Уряд України в особі Мінфіну, статутний капітал **€16,3 млн**

2020 рік – трансформація НУФ у ФРП

ПРОГРАМИ ФРП З ПІДТРИМКИ ФІНАНСУВАННЯ ММСП

The background is a solid green color. In the lower half, there are several overlapping, curved, semi-circular shapes in different shades of green, creating a layered, organic effect.

У 2020 році Фонд розвитку підприємництва розширив свій інструментарій з підтримки фінансування мікро-, малих та середніх підприємств – до класичних кредитних програм фонду додалися компенсація процентних ставок та кредитні гарантії в рамках Державної програми «Доступні кредити 5-7-9%». Крім цього, протягом 2020 року до активної фази реалізації перейшла Програма з відновлення фінансування ММСП на сході України – «FinancEast», яка впроваджувалась коштами Європейського Союзу через KfW в межах угоди про фінансування «Підтримка ЄС для сходу України» між Урядом України та Європейською Комісією.

Завдяки такому розширенню фінансових інструментів Фонд став спроможний запропонувати суб'єктам малого бізнесу комплексне рішення для задоволення їх фінансових потреб шляхом комбінування різних програм та інструментів через банки-партнери.

Попри складну економічну ситуацію у 2020 році, зумовлену пандемією COVID-19 та запровадженими карантинними обмеженнями, попит на кредитні програми з боку банків-партнерів залишився досить високим – рівень трансформації коштів Фонду у кредити банків-партнерів склав 97%. Також, не дивлячись на зниження ділової активності суб'єктів малого та середнього підприємництва через дію коронакризи, рівень трансформації кредитних коштів, наданих

банкам-партнерам, у субкредитні портфелі ММСП за трьома програмами Фонду – Програма підтримки інвестицій МСП за пріоритетними напрямками, Програма МСП у сільській місцевості, Програма кредитування ММСП у пріоритетних галузях – залишився на прийнятному рівні 70%. Зменшення цього показника до 50% відбувалося лише в рамках Програми мікрокредитування. Однією з основних причин цього, поряд зі скороченням ділової активності суб'єктів господарювання, стало валютне кредитування банків-партнерів в рамках цієї програми, що зумовило збільшення процентних ставок для кінцевих позичальників через підвищення маржі за валютний ризик в їх структурі.

Рівень проблемної заборгованості за Програмою мікрокредитування, Програмою кредитування ММСП у пріоритетних галузях та Програмою підтримки інвестицій МСП за пріоритетними напрямками на кінець 2020 року становив менше ніж 1%. Лише за Програмою з підтримки МСП у сільській місцевості зазначений показник в кінці року зріс до 7%, хоча протягом року коливався на рівні 2%.

Завдяки суттєвому розширенню програм та фінансових інструментів ФРП, які більш детально будуть представлені у подальшому викладенні матеріалу, загальний обсяг підтримки Фонду з фінансування ММСП станом на 01.01.2021 склав майже 48 млрд грн.

ФРП володіє повним комплексом фінансових інструментів з підтримки кредитування ММСП, які комбінуються один з одним, пропонуючи комплексне рішення для ММСП.

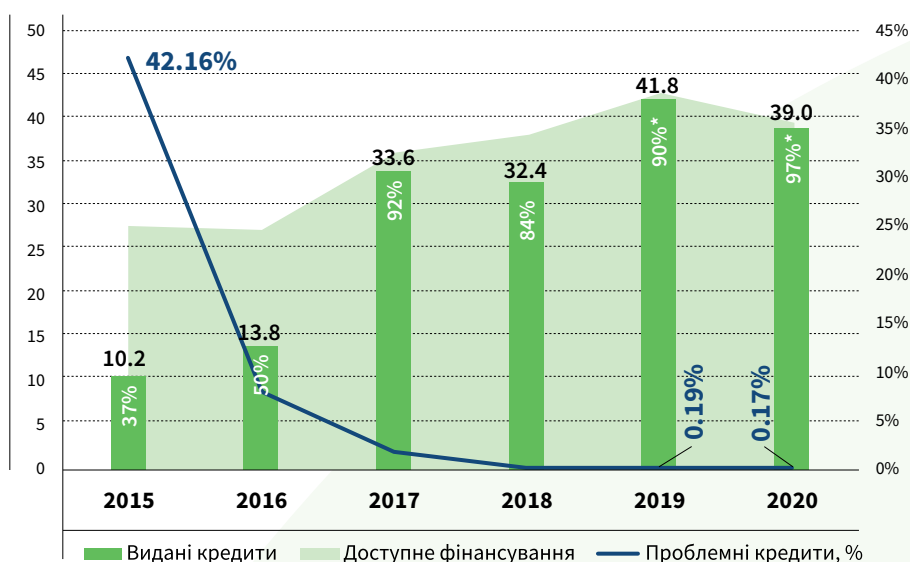

Загальний обсяг підтримки ММСП за усіма фінансовими інструментами Фонду станом на 01.01.2021 склав €47 982,18 млн.

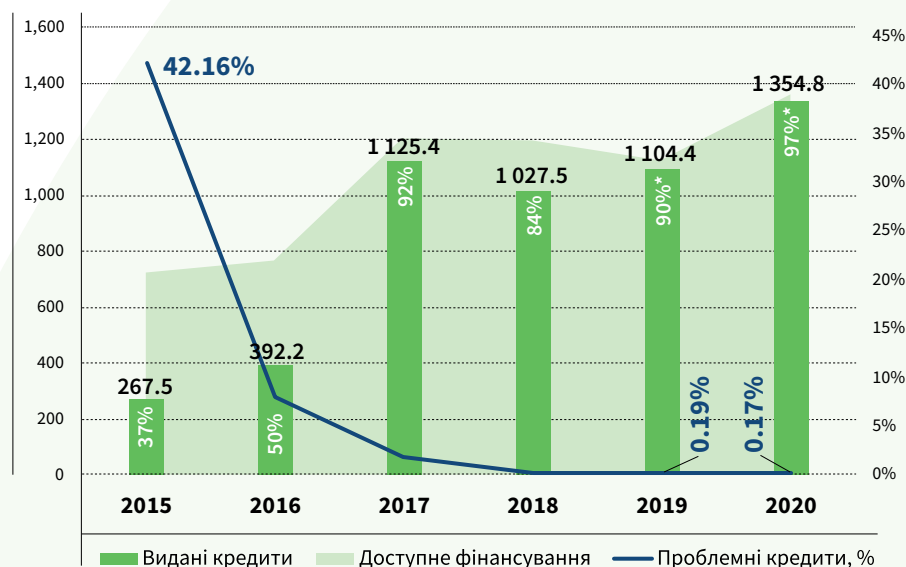
КРЕДИТНІ ПРОГРАМИ:

**В 2020 РОЦІ РІВЕНЬ ТРАНСФОРМАЦІЇ КОШТІВ ФОНДУ
В КРЕДИТИ БАНКІВ-ПАРТНЕРІВ ЗРІС ДО 97%**

Динаміка видачі кредитів банкам-партнерам, млн євро

Динаміка видачі кредитів банкам-партнерам, млн грн

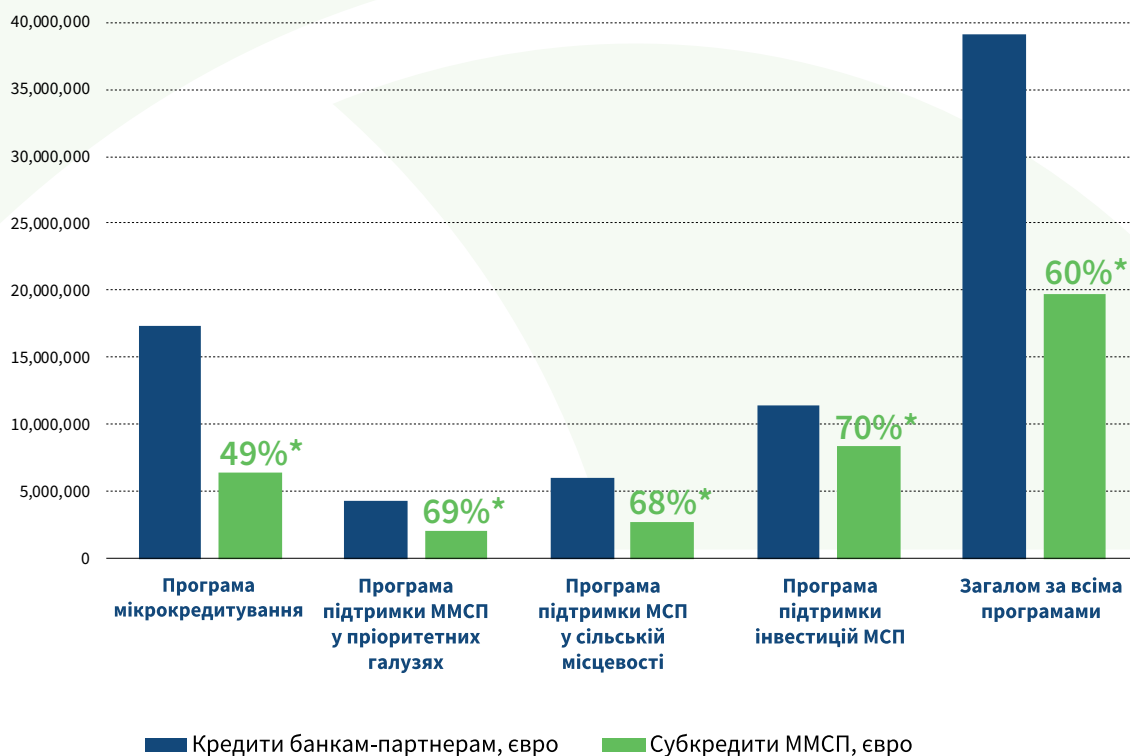

* - рівень трансформації, при розрахунку показників використовуються середні за звітний період чисельник й знаменник – середнє за звітний рік визначається як середнє арифметичне відповідних значень на кінець I, II, III та IV кварталів звітного року та на кінець IV кварталу року, що передує звітному.

Рівень проблемної заборгованості банків-партнерів за результатами 2020 року знизився до 0,17% через збільшення розрахункової бази зазначеного показника.

КРЕДИТНІ ПРОГРАМИ:

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОШТІВ ФОНДУ В СУБКРЕДИТИ ММСП

* – при розрахунку показників використовуються середні за звітний період чисельник й знаменник – середнє за звітний рік визначається як середнє арифметичне відповідних значень на кінєць I, II, III та IV кварталів звітного року та на кінєць IV кварталу року, що передєє звітному.

Внаслідок світової пандемії COVID-19 та відповідного запровадження карантинних обмежень в Україні, які уповільнили економічну активність підприємництва, зменшився рівень трансформації кредитів ФРП у субкредитний портфель ММСП передусім за Програмою мікрокредитування, кредитний ресурс якої надається банкам-партнерам в євро, яке має низький попит з боку ММСП.

За іншими програмами Фонду рівень трансформації тримався на прийнятному рівні – 70%.

КРЕДИТНІ ПРОГРАМИ:

ПРОГРАМА МІКРОКРЕДИТУВАННЯ

ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ

Цілі програми Кредитування мікро-, малих та середніх підприємств (ММСП) та запровадження системи мікрокредитування в банках-партнерах

Початок реалізації 1997 рік

Джерело фінансування Власний капітал фонду

Обсяг фінансування €18,0 млн

Банки-партнери за програмою:

ukrainbank

БАНК ЛЬВІВ

creditwest
Creditwest Bank Ukraine

Поточна заборгованість банків-партнерів €17,35 млн

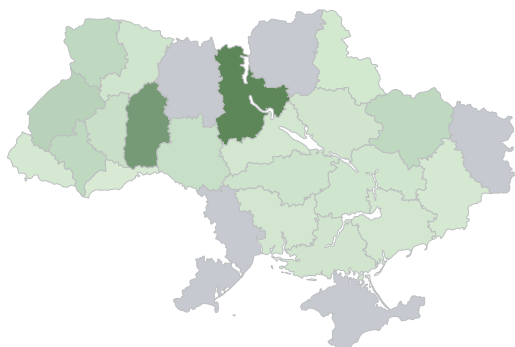
Процентна ставка для ММСП ринкова, без обмеження

Кількість наданих кредитів ММСП з початку програми 162 483

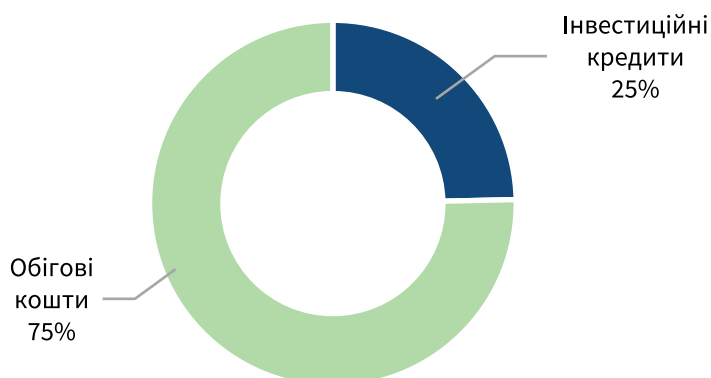
Сума кредитного портфеля ММСП з початку програми €753,4 млн

Пріоритетні напрями Всі ММСП без обмеження за видом економічної діяльності

Регіональна структура

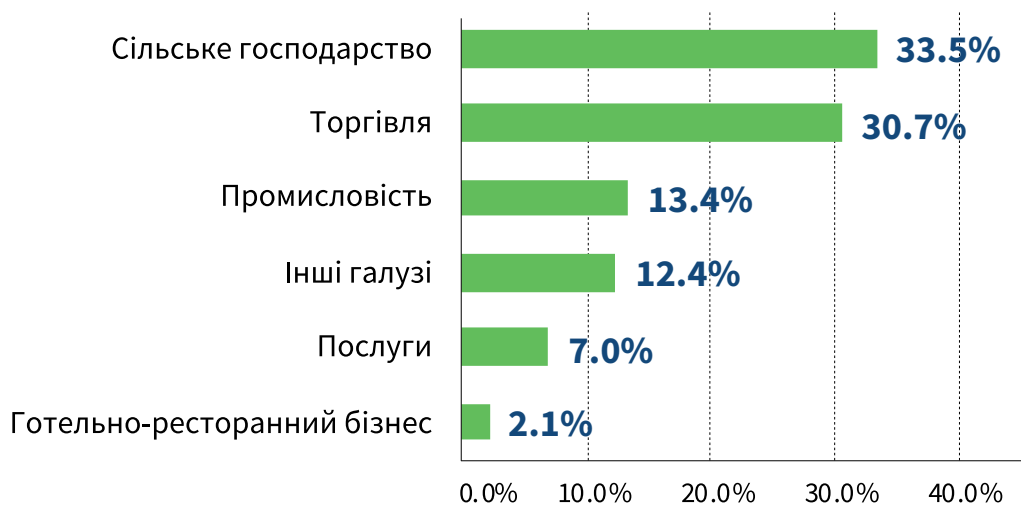

Цільове використання коштів

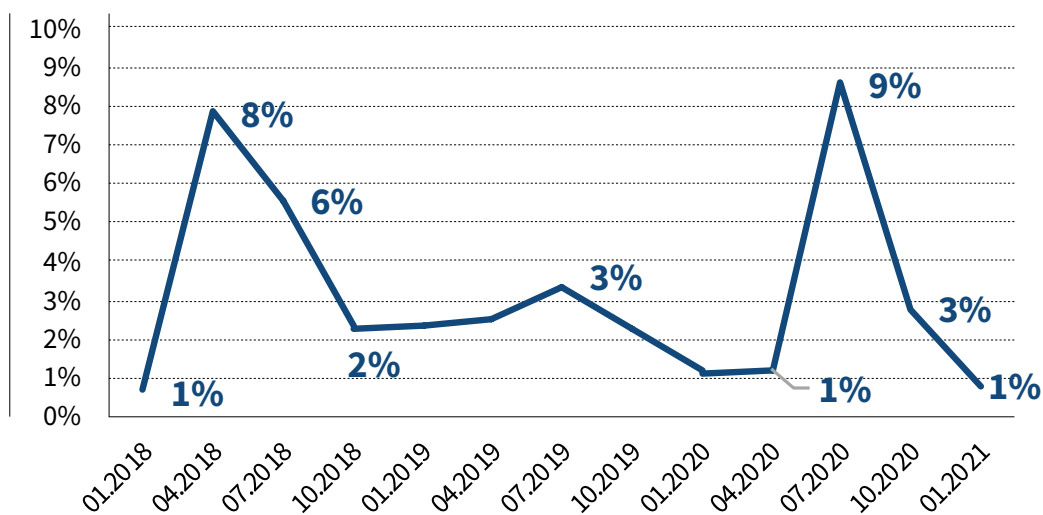

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ СТАНОМ НА 01.01.2021

Галузева структура

Рівень проблемної заборгованості

ІСТОРІЇ УСПІХУ

ПРОГРАМИ З ПІДТРИМКИ ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ МСП

ТОВ ТД «КСЕНІЯ»

Івано-Франківськ

Виробник солодоців з натуральних інгредієнтів. Компанія дізналася про програму через Банк Львів. Підготувала заявку на інвестиційний проєкт та, у результаті, придбала відсаджувальну машину і турбоміксер вартістю понад 1 мільйон гривень! Відтепер ТОВ ТД «Ксенія» виробляє зефір за класичною рецептурою без додавання різних покращувачів.

КЛІНІКА «БІОСТИМУЛ»

Полтава

Центр ударно-хвильової терапії та реабілітації. Завдяки програмі змогли придбати апарат сфокусованих ударних хвиль швейцарського виробництва майже за мільйон гривень. Кредит оформили через банк-партнер АБ «УКРГАЗБАНК» під 7% річних. З новим апаратом можливості Центру вирости в рази, як і ефективність лікування.

ПП «ГАЗІ»

Новий Розділ, Львівська обл.

Вже понад 25 років виробляє металоконструкції. Продукція підприємства реалізується по всій території України. Цього року компанії вдалося вийти на новий рівень виробництва! Усе завдяки програмі. Через АТ АКБ «БАНК ЛЬВІВ» компанія дізналася про програму, подала заявку і отримала кредит для закупівлі листового верстата вартістю 34 тисячі доларів. Це дозволило збільшити виробництво за короткий проміжок часу.

ФГ «АГРОНІК-СТАР»

с. Злинка, Кіровоградська обл.

Невелике господарство, яке займається вирощуванням сільськогосподарської продукції на Кіровоградщині. Про програму дізналися через банк-партнер АБ «УКРГАЗБАНК». Господарство підготувало заявку на інвестиційний проект та, у результаті, придбало техніку, яку раніше орендували у контрагентів по не вигідній ціні. А завдяки державній програмі «Доступні кредити 5-7-9» господарство отримало кредит під 7% річних.

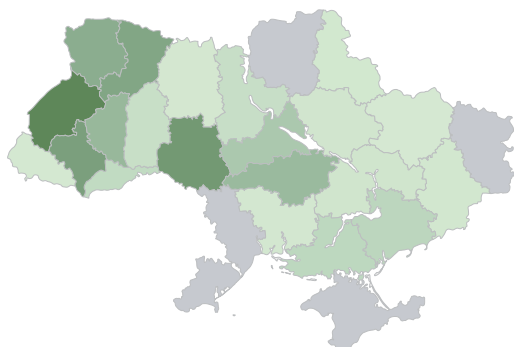
КРЕДИТНІ ПРОГРАМИ:

ПРОГРАМА КРЕДИТУВАННЯ ММСП У ПРІОРИТЕТНИХ ГАЛУЗЯХ

ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ

Цілі програми	Кредитування мікро-, малих та середніх підприємств (ММСП) у пріоритетних галузях економіки України
Початок реалізації	2010 рік
Джерело фінансування	Власний капітал фонду
Обсяг фінансування	₴153,2 млн
Банки-партнери за програмою:	
Поточна заборгованість банків-партнерів	₴150,0 млн
Процентна ставка для ММСП	UIRD + 5 п.п.
Кількість наданих кредитів ММСП з початку програми	531
Сума кредитного портфеля ММСП з початку програми	₴632,8 млн €18,2 млн
Пріоритетні напрями	сільське господарство, переробна промисловість, готелі та ресторани, зелений туризм, енергоефективність

Регіональна структура

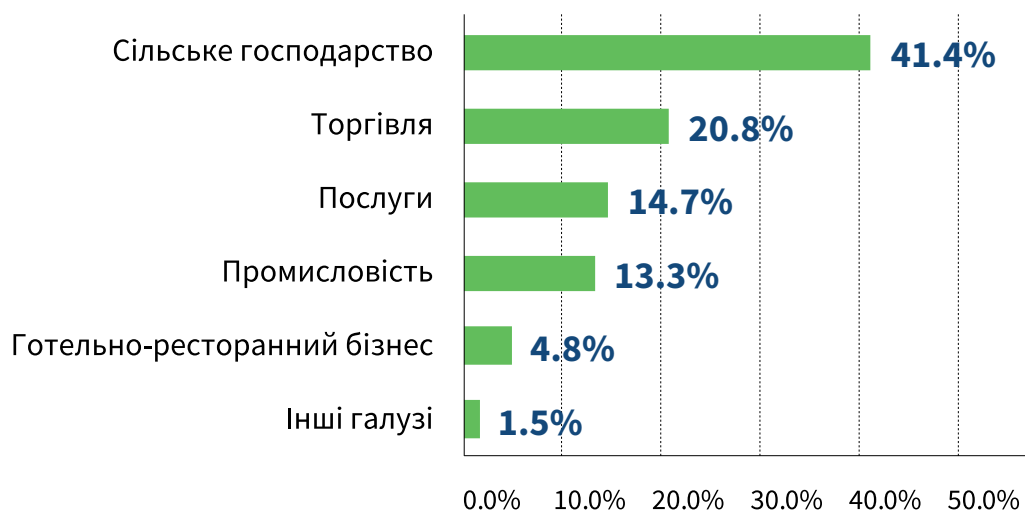

Цільове використання коштів

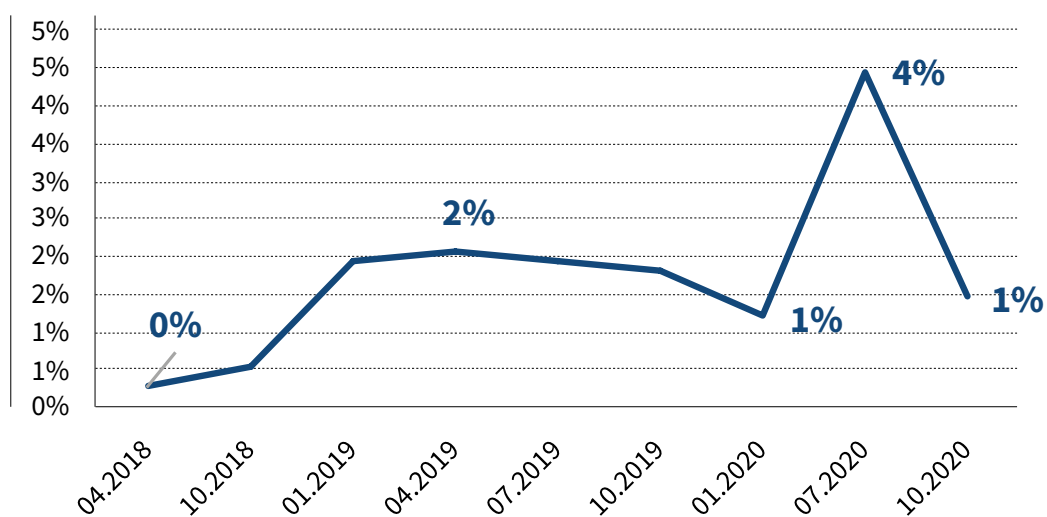

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ СТАНОМ НА 01.01.2021

Галузева структура

Рівень проблемної заборгованості

КРЕДИТНІ ПРОГРАМИ:

ПРОГРАМА ПІДТРИМКИ МСП У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ

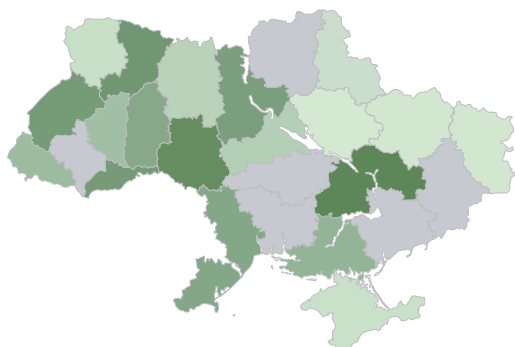
Цілі програми	Кредитування малих та середніх підприємств (МСП) у сільській місцевості
Початок реалізації	2006 рік
Джерело фінансування	Позика Уряду ФРН через KfW
Обсяг фінансування	€7,0 млн

Банки-партнери за програмою:

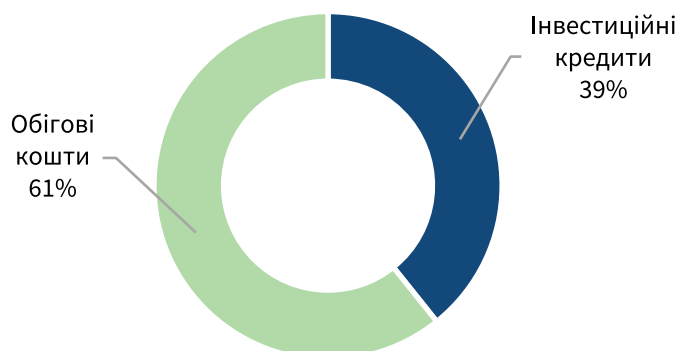

Поточна заборгованість банків-партнерів	€6,0 млн
Процентна ставка для ММСП	ринкова, без обмеження
Кількість наданих кредитів ММСП з початку програми	602
Сума кредитного портфеля ММСП з початку програми	€38,5 млн
Пріоритетні напрями	МСП в населених пунктах до 100 тис. мешканців

Регіональна структура

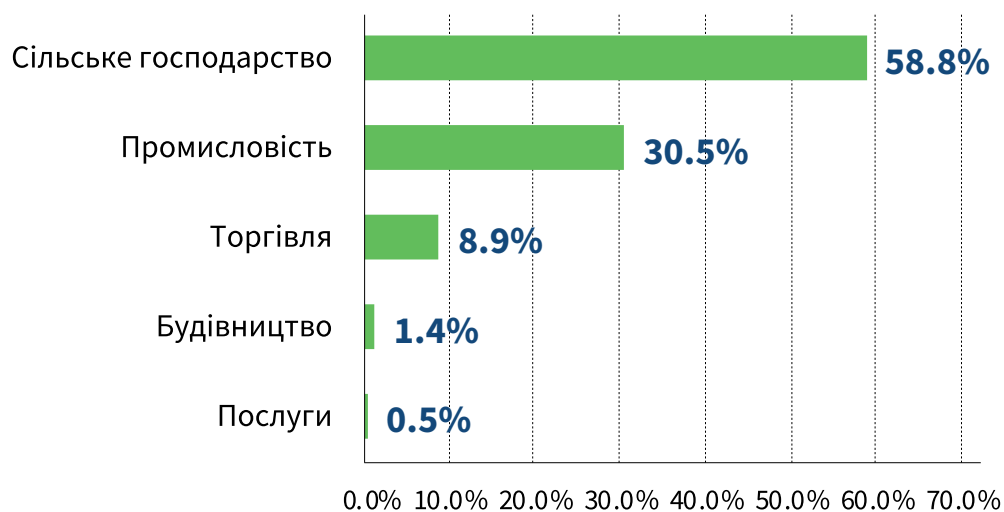

Цільове використання коштів

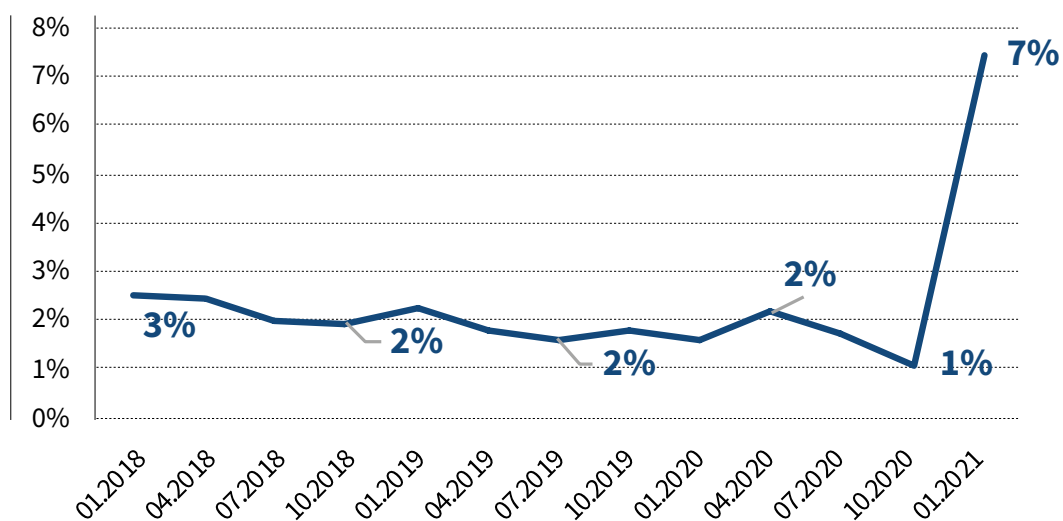

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ СТАНОМ НА 01.01.2021

Галузева структура

Рівень проблемної заборгованості

ІСТОРІЇ УСПІХУ

ПРОГРАМА «FINANCEAST» ДЛЯ ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ ММСП НА СХОДІ УКРАЇНИ

ТОВ «КОРМО-ТРАНС-ЛОГІСТИК»

Маріуполь

Підприємство займається транспортними перевезеннями вантажу та вивезенням відходів виробництва. Зокрема, техніка підприємства допомагає очищати узбережжя Азовського моря від відходів доменного виробництва заводу «Азовсталь». Через установу-партнера Укргазбанк підприємство дізналося про програму «FinancEast». Підготувавши усі необхідні документи, підприємство придбало екскаватор вартістю 5 мільйонів 500 тисяч гривень.

СФГ «АЛЬТАІР»

с. Писарівка, Луганська обл.

Сільське господарство вже 25 років вирощує зернові та олійні культури. Про програму «FinancEast» дізналися через банк-партнер Ощадбанк, де й оформили заявку та проєкт на придбання потужного трактора англійського виробництва. Завдяки фінансовій підтримці ЄС господарство втричі ефективніше провело посівну.

ФГ «ДОНЕЦЬКЕ»

с. Никанорівка, Донецька область

Фермерське господарство «Донецьке», що знаходиться в Слов'янському районі, у 2014 році постраждало від бойових дій. Впродовж довгого часу поля, загальною площею 300 га, стояли незасіяні, оскільки знаходились в самому епіцентрі бойових дій. Але минулого року директор господарства дізнався про програму «FinancEast». Підготувавши необхідні документи, господарство отримало у фінансовий лізинг сучасний трактор загальною вартістю 2 мільйони гривень.

ТОВ «РУБІЖАНСЬКА ПАНЧІШНА МАНУФАКТУРА»

Рубіжне, Луганська обл.

Компанія виготовляє панчішно-шкарпеткові вироби, які вирізняються яскравим дизайном та високою якістю. Дізнавшись про програму «FinancEast» через банк-партнер Ощадбанк, компанія подала заявку із проєктом на закупку в'язальних машин італійського виробництва. Завдяки компенсації від ЄС у розмірі до 50% кредитних коштів компанія зможе зекономити на закупці обладнання та вивести своє виробництво на новий рівень.

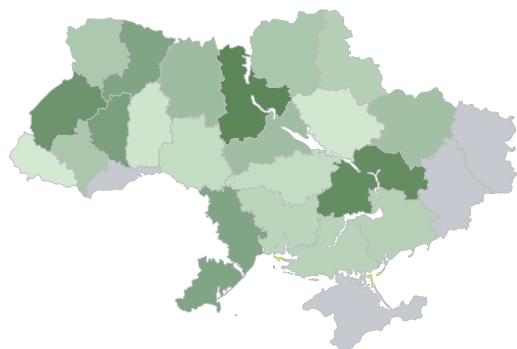
КРЕДИТНІ ПРОГРАМИ:

ПРОГРАМА ПІДТРИМКИ ІНВЕСТИЦІЙ МСП ЗА ПРІОРИТЕТНИМИ НАПРЯМАМИ

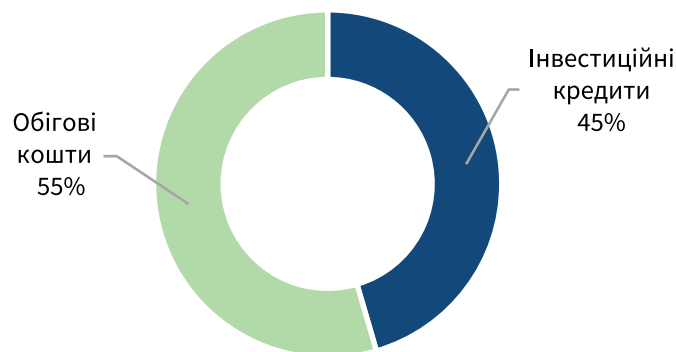
ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ

Цілі програми	Фінансування інвестиційних проєктів МСП у пріоритетних галузях економіки України
Початок реалізації	2017 рік
Джерело фінансування	Позика Уряду ФРН через KfW в рамках Проєкту «Підтримка МСП» та фінансової допомоги від ЄС на компенсацію валютних збитків в межах ініціативи EU4Business
Обсяг фінансування	€397,6 млн
Банки-партнери за програмою:	
Поточна заборгованість банків-партнерів	€397,0 млн
Процентна ставка для ММСП	UIRD x 1,1
Кількість наданих кредитів ММСП з початку програми	375
Сума кредитного портфеля ММСП з початку програми	€1 156,0 млн €33,3 млн
Пріоритетні напрями	сільське господарство, переробна промисловість, готелі та ресторани

Регіональна структура

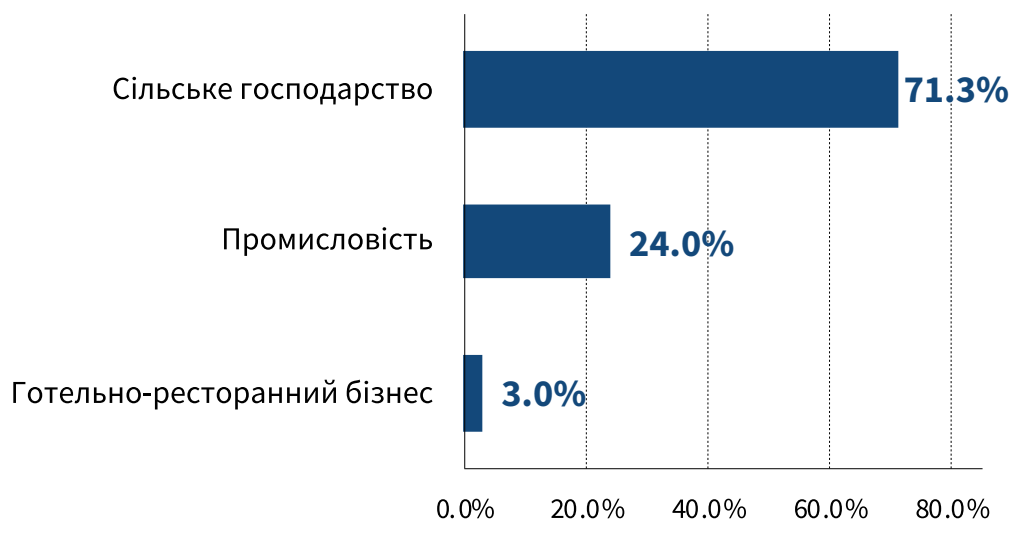

Цільове використання коштів

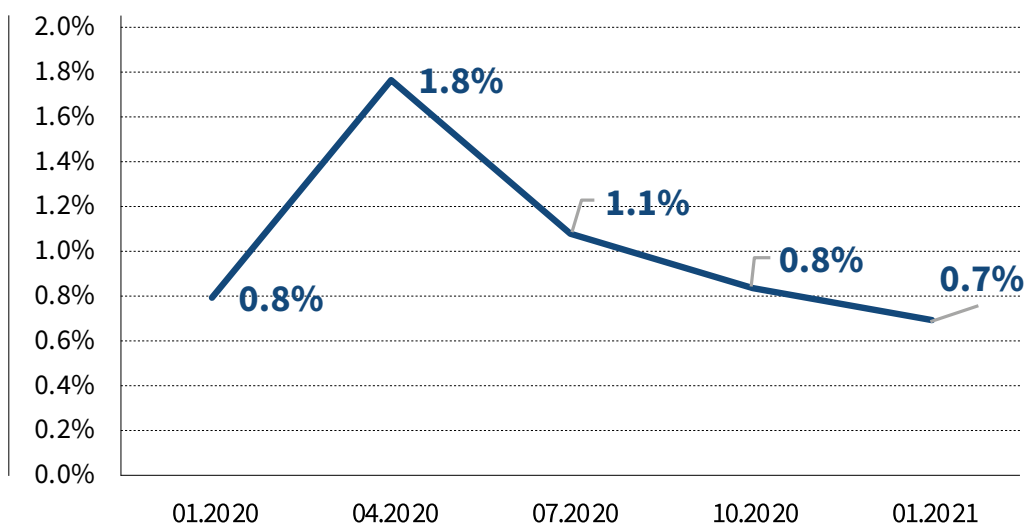

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ СТАНОМ НА 01.01.2021

Галузева структура

Рівень проблемної заборгованості

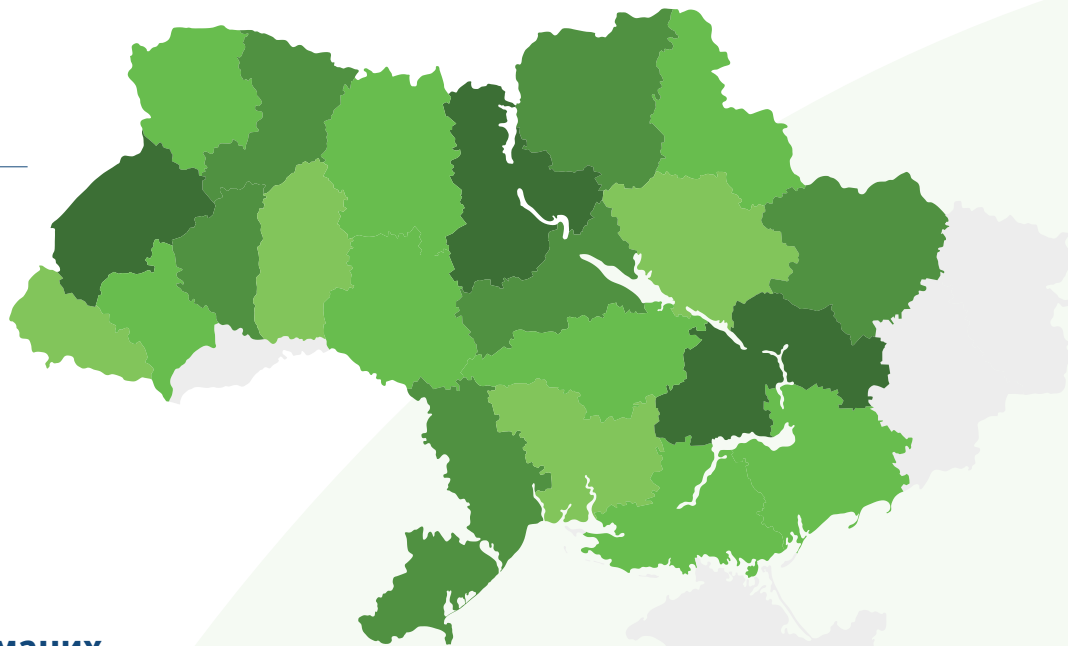

Основні результати

Програми з підтримки фінансування інвестиційних проєктів МСП

станом на 01.01.2021

Регіональне розгалуження:

Сума підтриманих інвестицій проєктів МСП

1,156 млрд грн

Сфера діяльності МСП-учасників Програми

сільське господарство – 73%
готелі та ресторани – 3%
промисловість – 24%

Кількість кредитів

375

Нові робочі місця

2375

Збережені робочі місця

6243

Установи-партнери

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Зростання активів

станом на 01.01.2021

• 2017 рік •

**€10
млн**

• 2018 рік •

**€12,4
млн**

• 2019 рік •

**€16,2
млн**

• 2020 рік •

**€16,6
млн**

+66%

+ €3,0 млн

чистий операційний прибуток

+ €0,1 млн

курсова різниця

+ €3,5 млн

справедлива вартість
інструменту хеджування від ЄС

=

Додатковий буфер для
компенсації
валютних збитків –

€6,6 млн

1

Завдяки револьверному використанню позики, обсяг накопичених за Програмою коштів за 3 роки зріс на 66%.

2

Оскільки курс гривні не зазнав значних коливань, модель не витратила коштів ЄС.

3

Натомість завдяки отриманому доходу модель створила додатковий буфер для компенсації можливих валютних збитків.

€0,00

Витрати коштів
Європейського Союзу
на компенсацію
валютних збитків

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»

03 лютого 2020 року офіційно стартувала Державна програма «Доступні кредити 5-7-9%», яка була ініційована Президентом та Урядом України.

Умови, критерії та механізм реалізації програми визначаються Порядком надання фінансової державної підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 №28. Механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою «Забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва», регулюється відповідним Порядком, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 №29.

Державна підтримка надавалась з використанням таких інструментів, як часткова компенсація Фондом процентних ставок за інвестиційними кредитами мікро- та малого підприємництва (далі – ММП) в межах 1,5 млрд грн та гарантія Фонду на портфельній основі за кредитами ММП в межах 500 млн грн, на які був збільшений статутний капітал Фонду.

В основу моделі компенсації процентних ставок був покладений механізм ескроу-рахунків, розроблений Фондом спільно з KfW та апробований в рамках Програми «FinancEast». Завдяки використанню механізму ескроу-рахунків, мікро- та малі підприємства вперше почали сплачувати не повний розмір процентної ставки, а компенсований до рівня 5%, 7% або 9% річних, оскільки різниця відразу списується з ескроу-рахунку Фонду, відкритого в уповноваженому банку. Такий підхід також мінімізує адміністративні витрати уповноважених банків, оскільки відпадає необхідність щомісячно подавати паперові реєстри ММП завдяки авансуванню ескроу-рахунків згідно з піврічними прогнозами виплати компенсації процентних ставок ММП.

У початковій редакції Програма фокусувалась на єдиній меті, пов'язаній зі спрощенням доступу суб'єктів ММП до банківського кредитування з метою реалізації інвестиційних проєктів для збільшення обсягів виробництва, експорту, імпортозаміщення, високотехнологічного виробництва, енергоефективності, впровадження інно-

вацій, а також сприяння створенню нових робочих місць та поверненню трудових мігрантів в Україну. Таким чином, з самого початку своєї реалізації Програма була націлена на підтримку інвестиційної активності ММП та складалась з інвестиційного компонента.

ПРОТЕ ВЖЕ У КВІТНІ 2020 РОКУ, ВІДРАЗУ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПАНДЕМІЇ COVID-19 ТА ЗАПРОВАДЖЕННЯ УРЯДОМ УКРАЇНИ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ, В ПРОГРАМУ ВНЕСЛИ ЗМІНИ, ЯКИМИ ЗАПРОВАДИЛИ ДВА НОВІ КОМПОНЕНТИ: АНТИКРИЗОВИЙ ТА РЕФІНАНСУВАННЯ.

Антикризовий компонент в основному зосереджувався на підтримці короткострокової ліквідності ММП шляхом компенсації процентної ставки за кредитами ММП на поповнення обігових коштів до 3% річних, а під час карантину та протягом 90 днів після нього – до 0% річних. Для мінімізації кредитних ризиків уповноважених банків в рамках антикризового компонента були запроваджені кредитні гарантії Фонду з покриттям на рівні 80% від суми кредиту ММП. Також в рамках цього компонента надавалась державна підтримка за інвестиційними кредитами ММП, що здійснюють виробництво медичного обладнання та лікарських засобів.

У рамках компонента рефінансування держава повністю звільняла мікро- та малі підприємства, які мали заборгованість за діючими кредитами, від фінансового навантаження у вигляді зобов'язань зі сплати процентів шляхом повної їх компенсації до рівня 0% річних за умови збереження обумовленої кількості працівників та фонду оплати праці.

Комплекс запроваджених антикризових заходів дозволив уникнути значних обсягів проблемної заборгованості ММП та зберегти стабільність банківської системи України. Ключовою стала вчасність антикризових заходів. Це стало можливим завдяки програмі «Доступні кредити 5-7-9%», яка завдяки ініціативі Президента та Уряду України була започаткована на платформі Фонду розвитку підприємництва, який мав багаторічний досвід та ефективну модель реалізації таких програм з підтримки фінансування ММП через банки України.

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ В ЧАСТИНІ КОМПЕНСАЦІЇ ПРОЦЕНТІВ СТАНОМ НА 01.01.2021

В основу Державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» лягла модель реалізації Програми НУФ з підтримки інвестицій МСП, що фінансується в рамках позики Уряду Німеччини через KfW та інструменту хеджування від ЄС, в комбінації з механізмом компенсації процентних ставок від місцевих органів влади, а також механізмом ескроу-рахунків, який був запозичений з іншої програми Фонду з підтримки ММСП на сході України – «FinancEast».

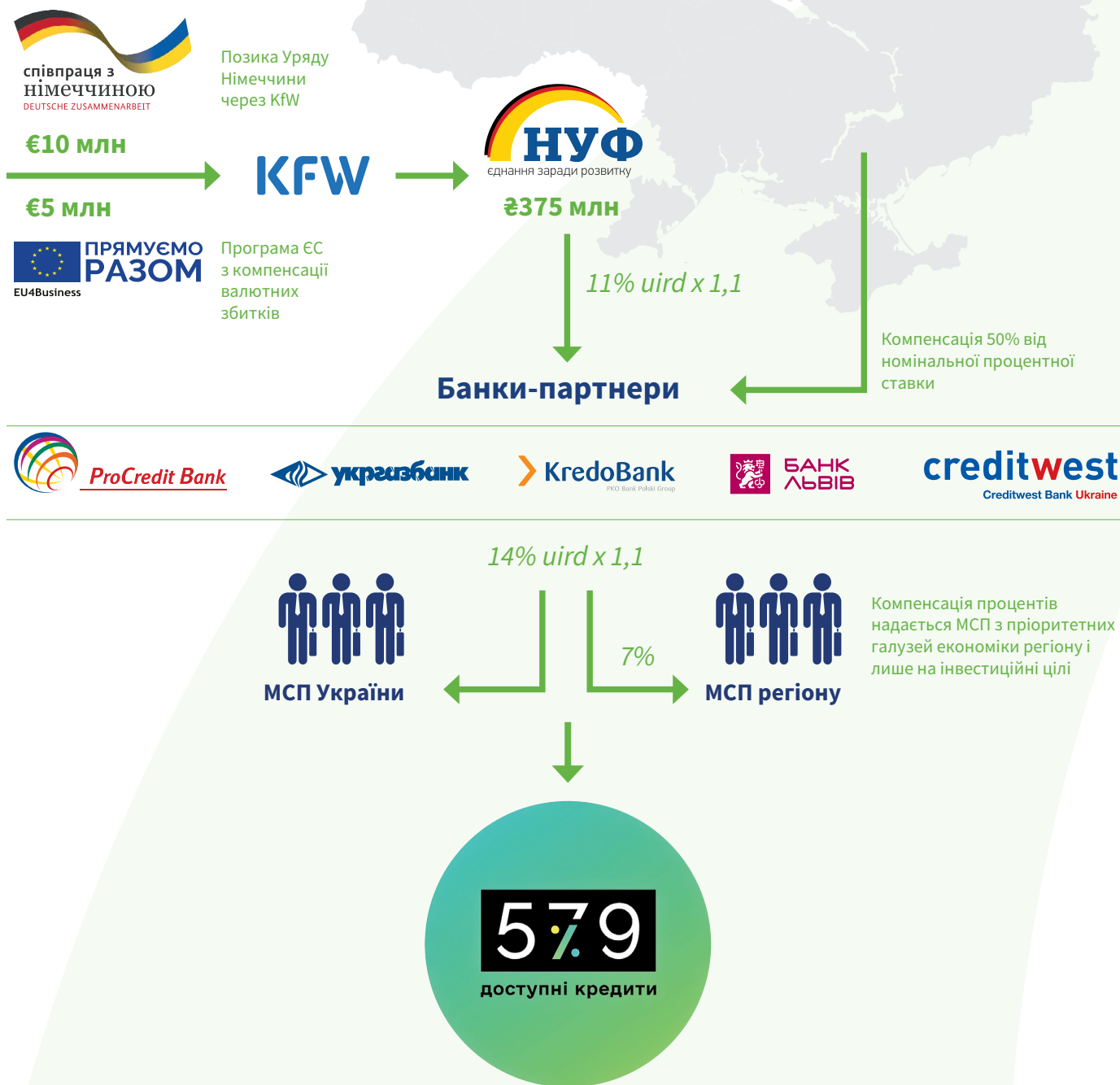
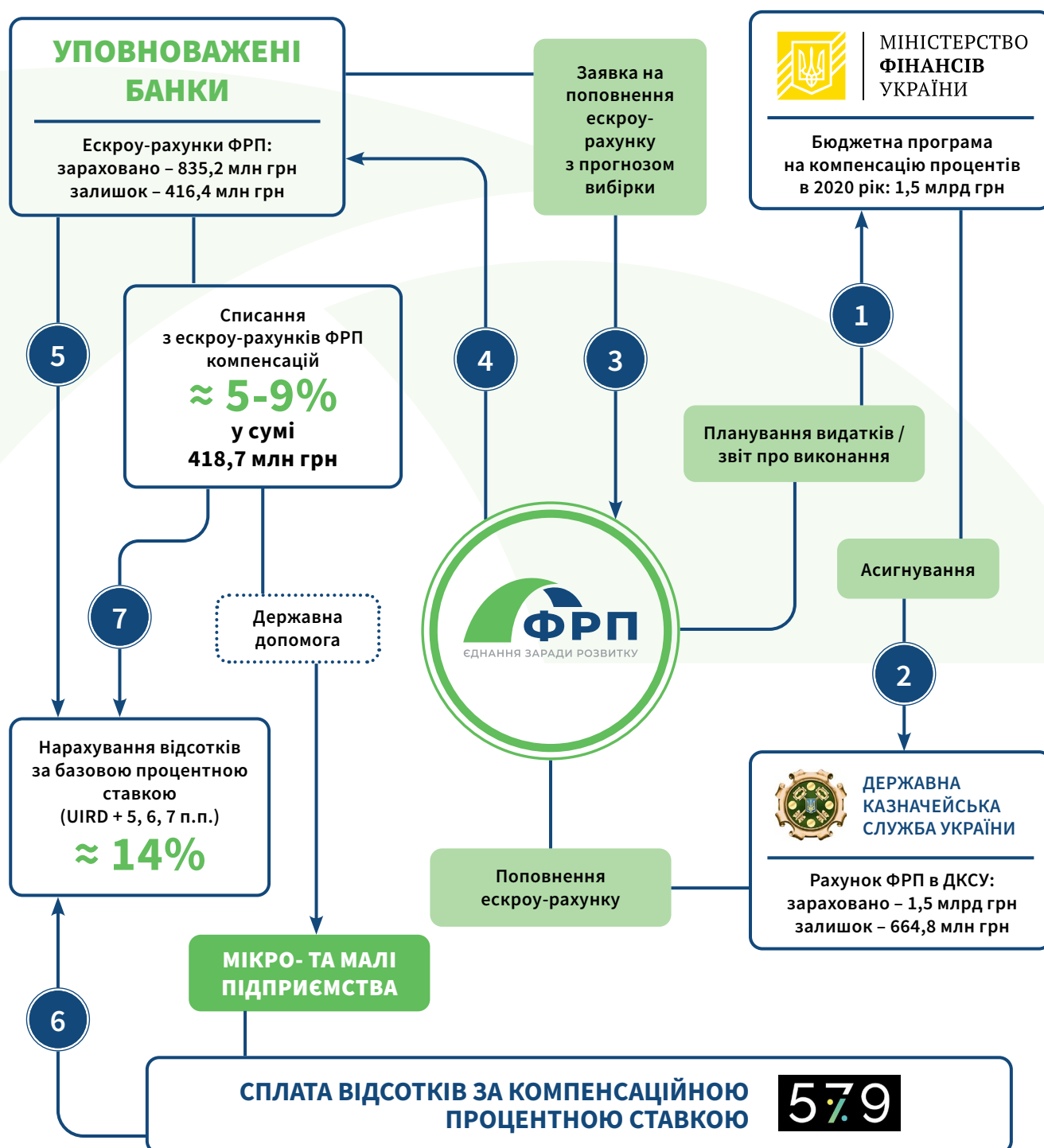

СХЕМА КОМПЕНСАЦІЇ ПРОЦЕНТІВ

Для реалізації програми в частині компенсації процентних ставок були розроблені такі документи:

1. Порядок надання державної підтримки ММП, затверджений постановою КМУ №28 від 24.01.2020.
2. Програма Фонду розвитку підприємництва «Доступні кредити 5-7-9%».
3. Примірники договору про співробітництво та договору ескроу-рахунку.

23

кількість
уповноважених
банків

7 544

кількість
кредитних
договорів (од.)

17 438

сума кредитних
договорів
(млн грн)

9 464

створені
робочі місця
(осіб)

121 386

збережені
робочі місця
(осіб)

0,62%

проблемна
заборгованість

835,2

сума
компенсацій на
ескрах в банках
(млн грн)

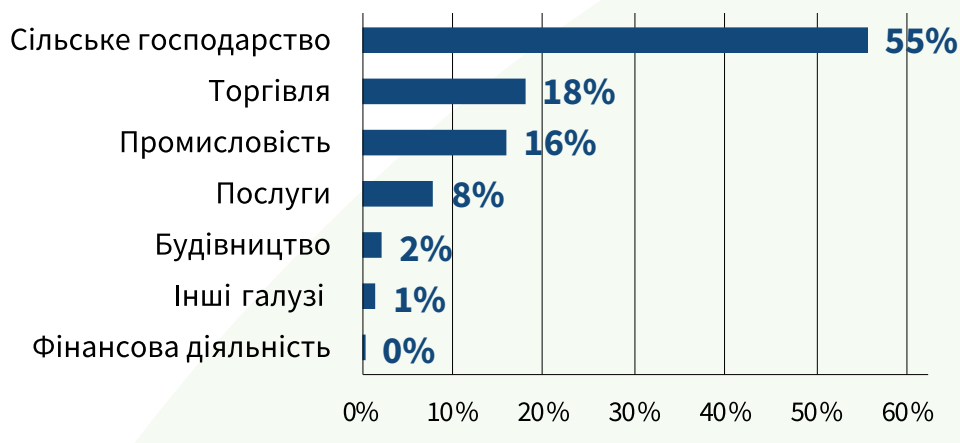
418,7

сума
компенсацій,
виплачена ММП
(млн грн)

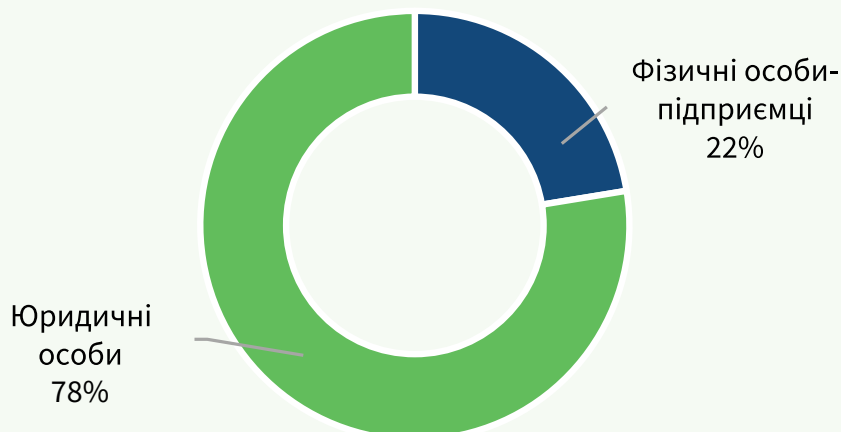
ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ В ЧАСТИНІ КОМПЕНСАЦІЇ ПРОЦЕНТІВ СТАНОМ НА 01.01.2021

Кредитні договори за видами
економічної діяльності, %

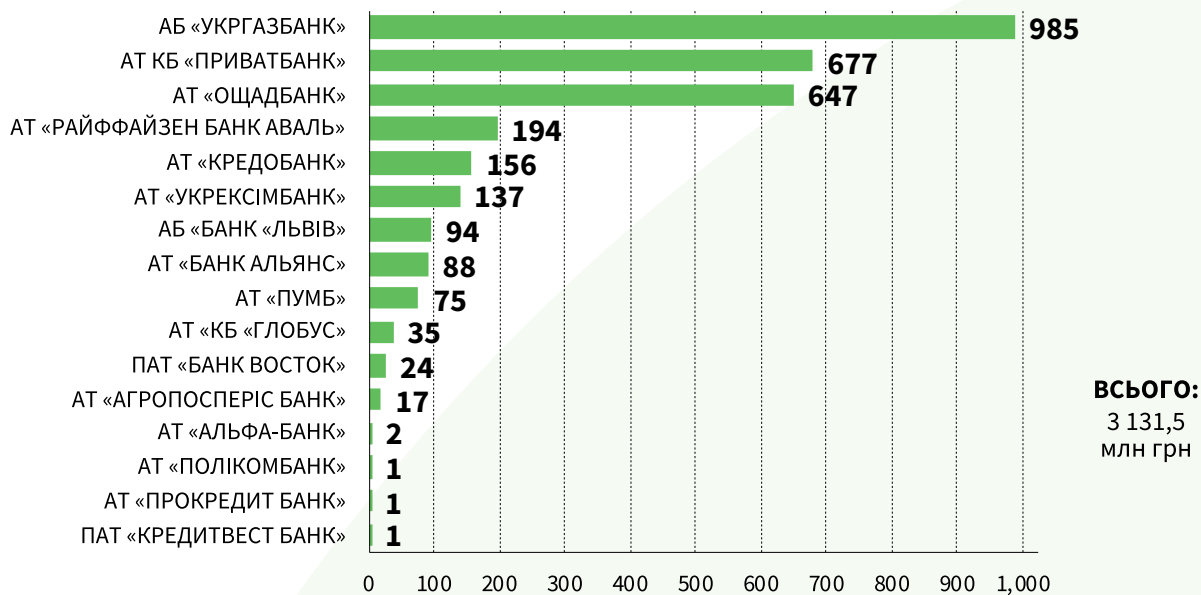
Структура учасників програми
за кількістю у розрізі видів ММП, %

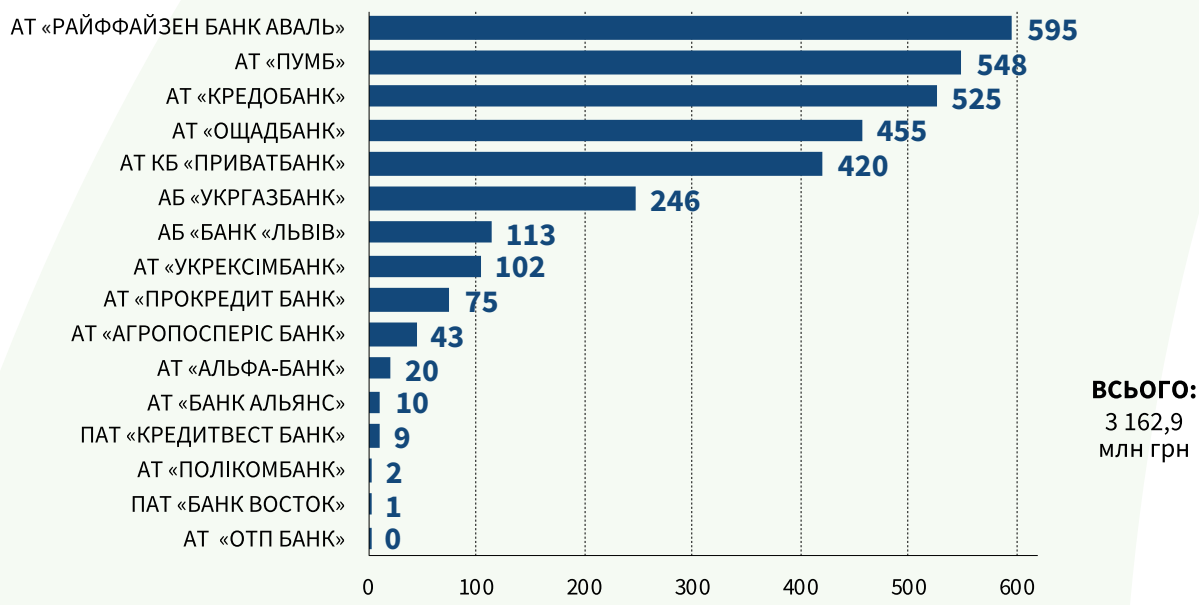
ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»

СУМИ УКЛАДЕНИХ КРЕДИТНИХ ДОГОВОРІВ З ММП В РОЗРІЗІ КОМПОНЕНТІВ ПРОГРАМИ

Інвестиційний компонент, млн грн

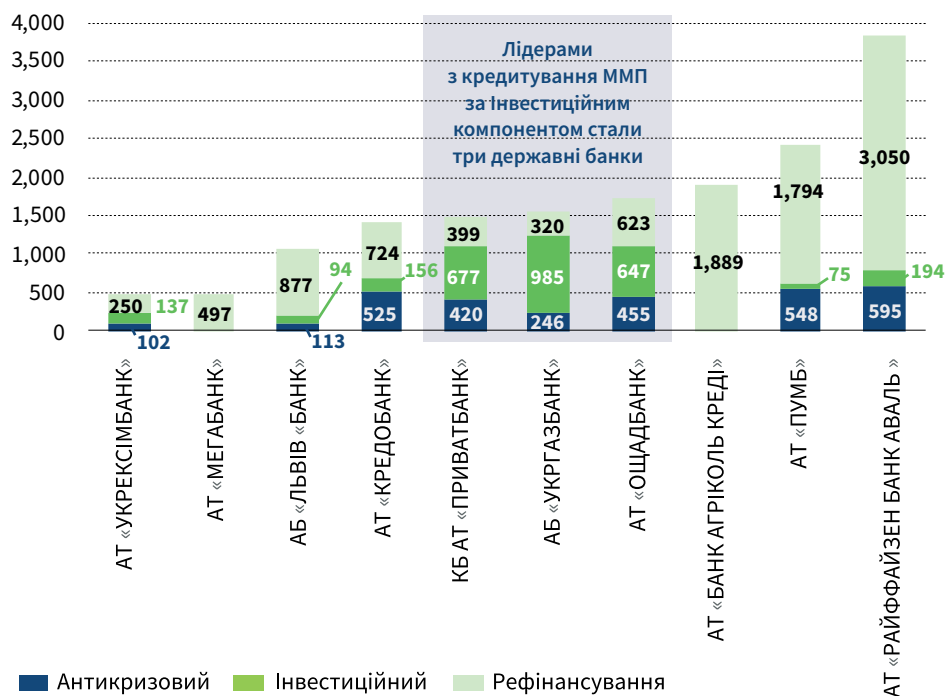
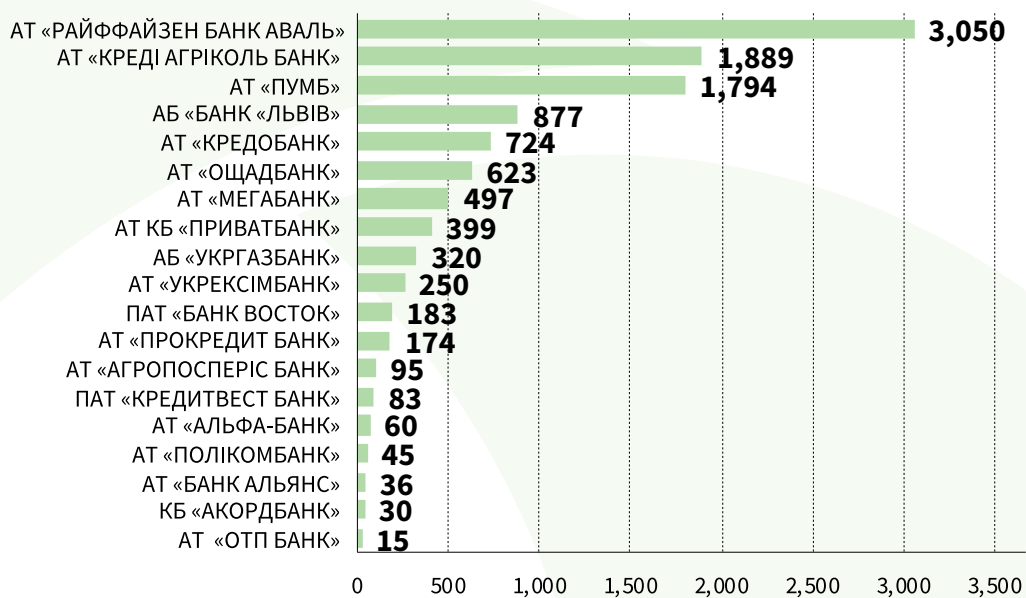

Антикризовий компонент, млн грн

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ В ЧАСТИНІ КОМПЕНСАЦІЇ ПРОЦЕНТІВ СТАНОМ НА 01.01.2021

Компонент рефінансування, млн грн

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»

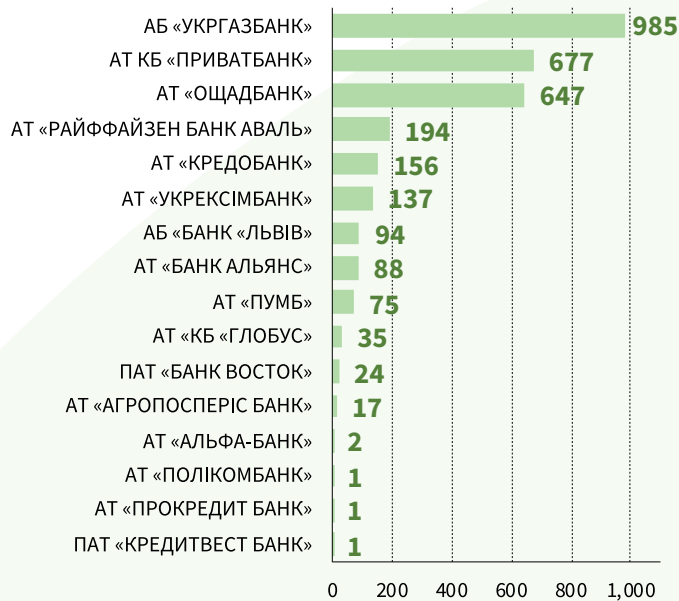
ВЗАЄМОЗ'ЯЗОК ІНВЕСТИЦІЙНИХ КРЕДИТІВ МІКРО- ТА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗІ СТВОРЕННЯМ НОВИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ

Державні банки стали найбільш активними за Інвестиційним компонентом, який є достатньо складним у кредитуванні, оскільки мова йде про фінансування інвестиційних проєктів мікро- та малих підприємств, кредитні операції з якими є найбільш трудомісткими для банків.

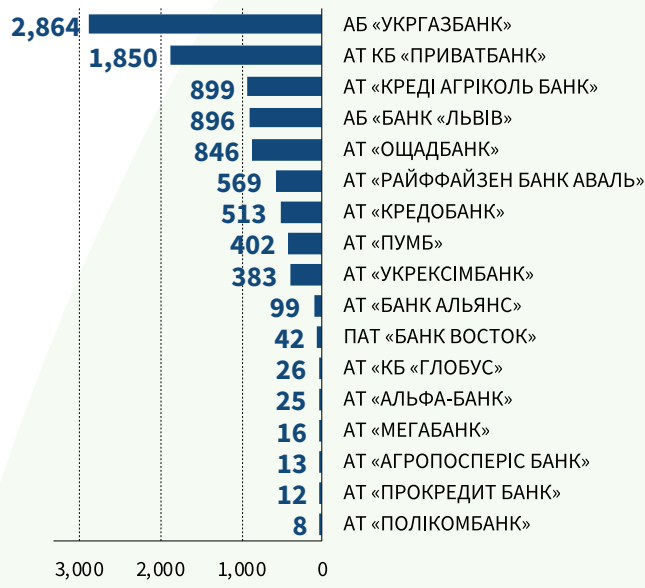
З огляду на це, державні банки виправдали свій статус, забезпечивши в найбільшій мірі досягнення основної мети державної програми – підтримка фінансування інвестицій мікро- та малих підприємств.

Такому результату значно посприяла консультаційна підтримка, яка була надана Фондом з розбудови системи мікрокредитування в АБ «УКРГАЗБАНК» в 2016 році та АТ «ОЩАДБАНК» протягом 2017-2018 років.

Інвестиційний компонент, млн грн

Створені робочі місця, осіб

Згідно з наведеними даними, найбільша кількість робочих місць була створена в рамках Інвестиційного компонента.

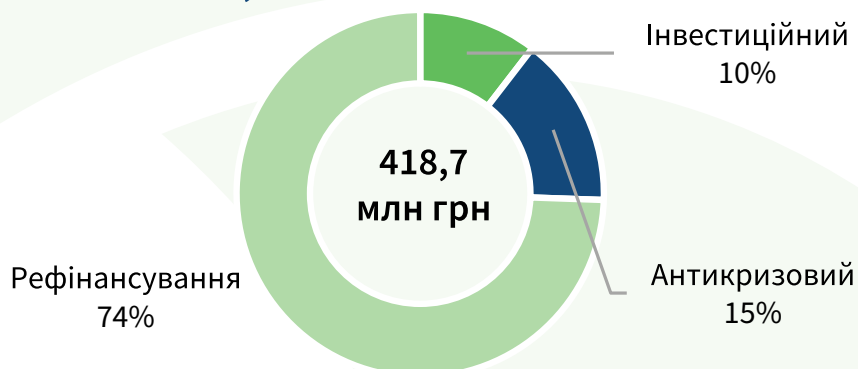
Такі цифри демонструють чітку кореляцію між сумою кредитів, спрямованих на фінансування інвестиційних проєктів ММП, та кількістю створених робочих місць.

На відміну від великих підприємств, інвестиції на мікро- та малих підприємствах, які не мають повної автоматизації виробничого процесу, супроводжуються збільшенням кількості працівників.

Таким чином, в рамках Інвестиційного компонента вдалось досягти одну з основних цілей програми – створення нових робочих місць на підприємствах малого бізнесу.

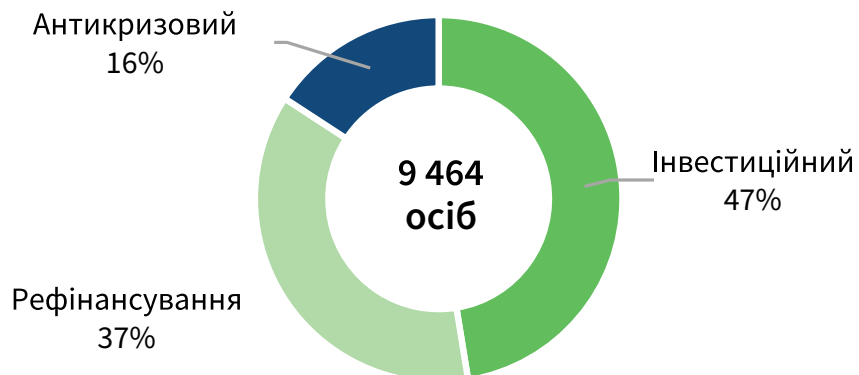
РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ В ЧАСТИНІ КОМПЕНСАЦІЇ ПРОЦЕНТІВ СТАНОМ НА 01.01.2021

Виплачена державна допомога ММСП за компонентами, %

При незначному обсязі видатків бюджету на виплату компенсацій процентів за Інвестиційним компонентом вдалось створити найбільшу кількість нових робочих місць у порівнянні з іншими компонентами програми.

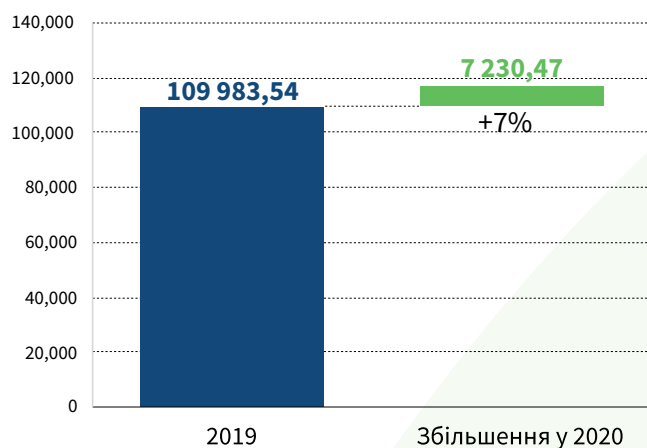
Створені робочі місця за компонентами, %

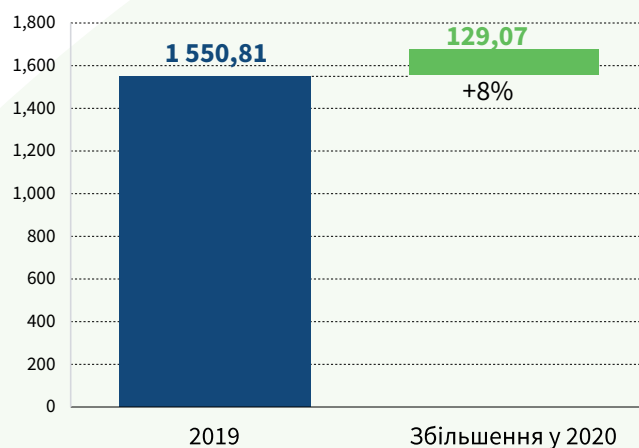
ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»

ВПЛИВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ЗА ПРОГРАМОЮ НА ЗБІЛЬШЕННЯ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

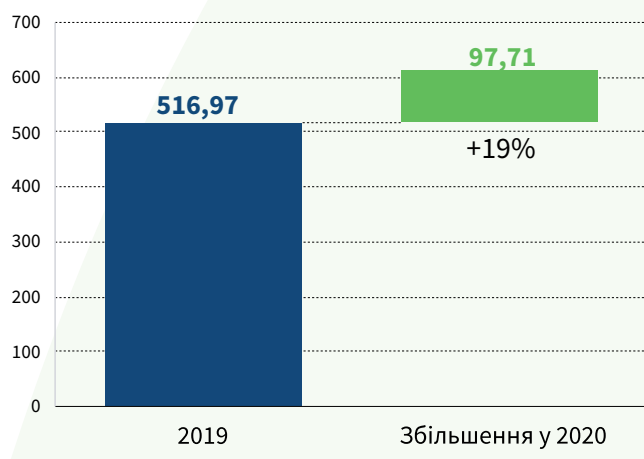
Зміна загального річного доходу ММП, млн грн

Зміна загальної суми єдиного соціального внеску, млн грн

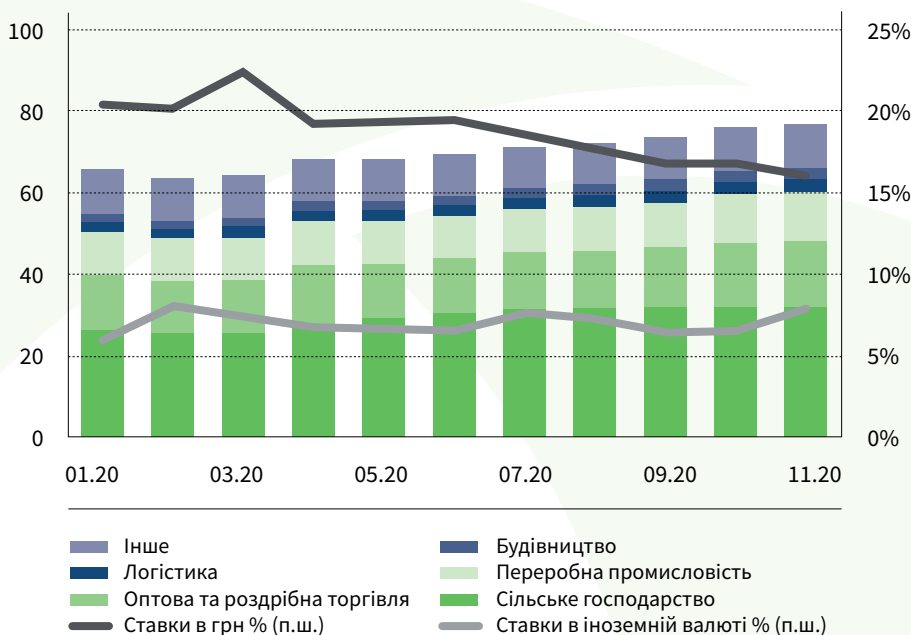
Зміна загальної суми податку на прибуток, млн грн

1. Попри уповільнення ділової активності суб'єктів малого підприємництва протягом 2020 року, загальний річний дохід підприємств, які взяли участь у програмі, збільшився на 7,2 млрд грн або 7%, загальна сума податку на прибуток зросла на 97,7 млн грн або 19%, а єдиного соціального внеску – на 129,1 млн грн або 8%.
2. Таким чином, сума виплаченої протягом 2020 року державної підтримки на компенсацію процентних ставок ММП в розмірі 418,7 млн грн значно вплинула на збільшення бюджетних надходжень в розмірі 226,8 млн грн попри негативний розвиток економічної ситуації в країні через дію коронакризи.

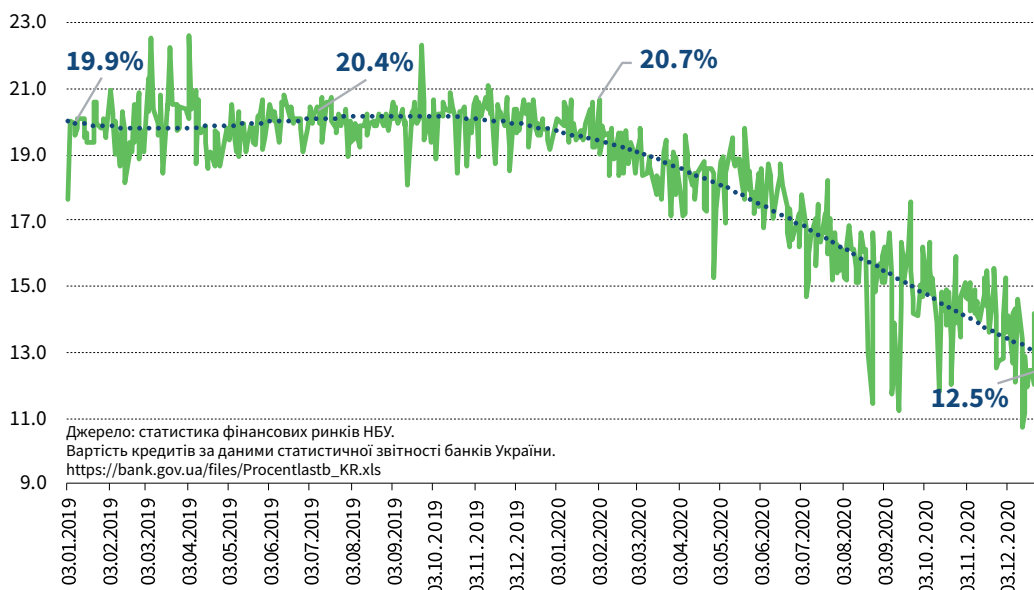
РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ В ЧАСТИНІ КОМПЕНСАЦІЇ ПРОЦЕНТІВ СТАНОМ НА 01.01.2021

1 Програма вплинула на зростання кредитного портфеля мікро- та малих підприємств на 17% за результатами 2020 року.

Попри запровадження у 2020 році карантинних обмежень, від яких найбільше постраждали мікро- та малі підприємства, обсяг їх кредитування у звітному періоді зріс на 17%. За оцінками НБУ такої позитивної динаміки сприяла програма «Доступні кредити 5-7-9%».

2 Програма у комплексі з монетарними заходами НБУ вплинула на суттєве зниження процентних ставок за кредитами ММП.

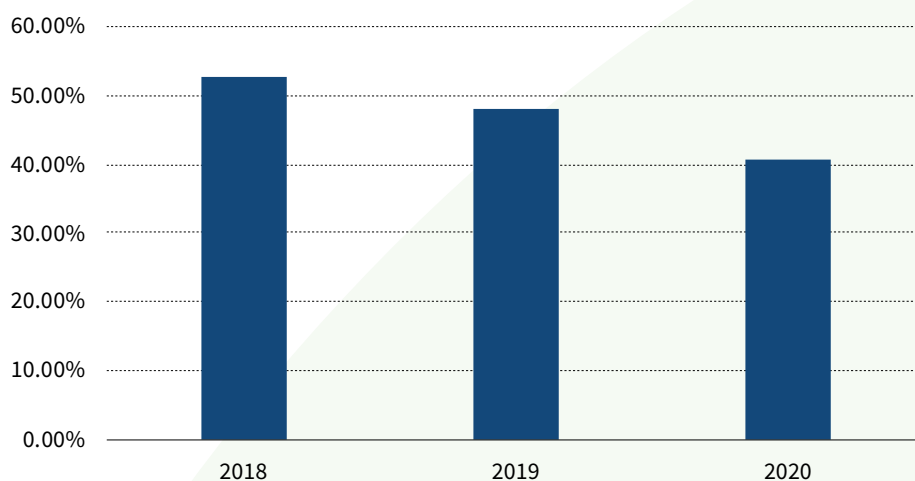

З моменту старту програми 01.02.2021 процентні ставки за довгостроковими кредитами у національній валюті для суб'єктів господарювання згідно зі статистикою фінансових ринків НБУ знизилась з 20,7% річних до 12,5% річних станом на 01.01.2021.

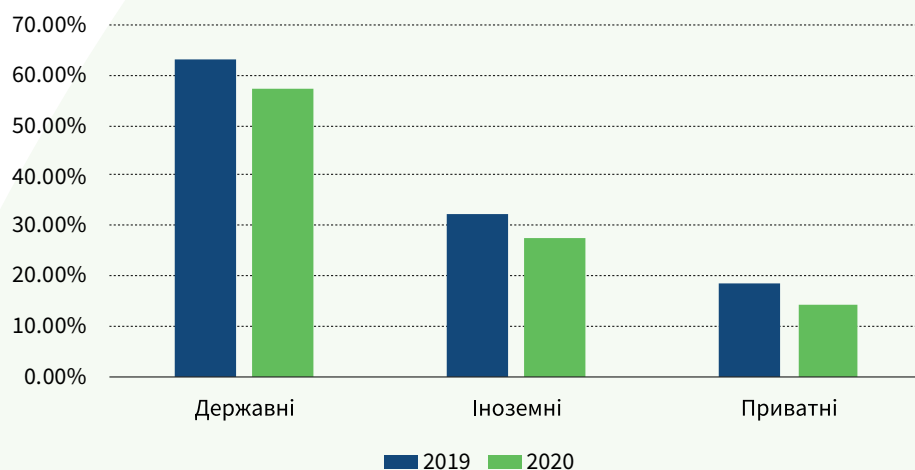
ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»

3 Програма зменшила фінансове навантаження на ММП в період карантинних обмежень, мінімізувавши проблемну заборгованість та негативний вплив на фінансову стабільність країни.

Частка NPL у всіх банках

Частка NPL у банках за формою власності

Джерело: Національний банк України

Рівень проблемної заборгованості за результатами 2020 року в рамках програми з урахуванням карантинних обмежень склав 0,62%, оскільки програма сприяє посиленню фінансової дисципліни ММП, без дотримання якої вони можуть втратити право на державну підтримку.

Таким чином, програма стала буфером, який стримав можливе зростання непрацюючих кредитів та забезпечив позитивну динаміку їх скорочення по банківській системі України до 41% за результатами 2020 року.

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ В ЧАСТИНІ КОМПЕНСАЦІЇ ПРОЦЕНТІВ СТАНОМ НА 01.01.2021

4 Запроваджено надійний механізм бюджетного субсидування з використанням ескроу-рахунків, завдяки якому не відбулось розривів виплат за програмою між бюджетними роками.

Розроблений механізм бюджетного субсидування суттєво зменшив адміністративні витрати уповноважених банків із супроводження програми та збільшив гарантії майбутніх безперервних виплат компенсацій на користь ММП внаслідок авансування коштів державної допомоги на ескроу-рахунки ФРП, відкритті в кожному уповноваженому банку.

Розробка та апробація такого механізму виплат коштів державної допомоги була здійсненна в рамках іншої програми ФРП з підтримки ММСР на сході України «FinancEast» у співпраці з KfW та в рамках угоди з Європейським Союзом.

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»

5 Програма має високу популярність серед банків України:

Станом на 01.01.2021 уповноваженими банками програми стали 23 банківські установи, які покривають близько 95% ринку банківського кредитування.

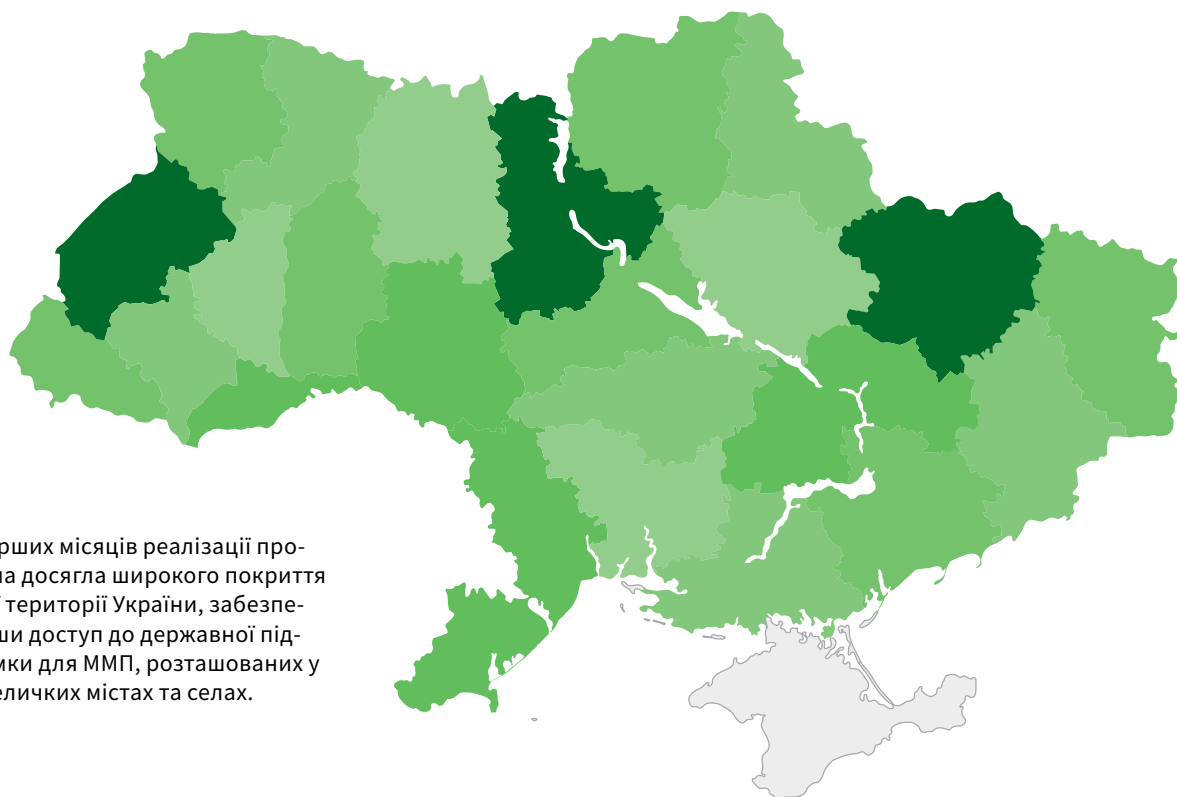
Одними з основних чинників зацікавленості банків в участі у програмі стали: актуальність програми, особливо в умовах коронакризи; довіра банків до механізму бюджетного субсидування з елементом попереднього авансування коштів державної допомоги; мінімізація адміністративних витрат банків при виплаті компенсацій процентів на користь ММП з ескроу-рахунків ФРП.

6 Вплив програми на зменшення процентних ставок за кредитами ММП мав відповідний позитивний ефект на вартість залучення банками України зовнішнього фінансування від міжнародних приватних фондів за програмами з підтримки фінансування ММП.

7 Врівноваживши вартість кредитування ММП на банківському ринку, програма сприяла зосередженню уваги уповноважених банків на удосконаленні якості, оперативності та ефективності процедур з кредитування ММП для підвищення своїх конкурентних переваг.

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ В ЧАСТИНІ КОМПЕНСАЦІЇ ПРОЦЕНТІВ СТАНОМ НА 01.01.2021

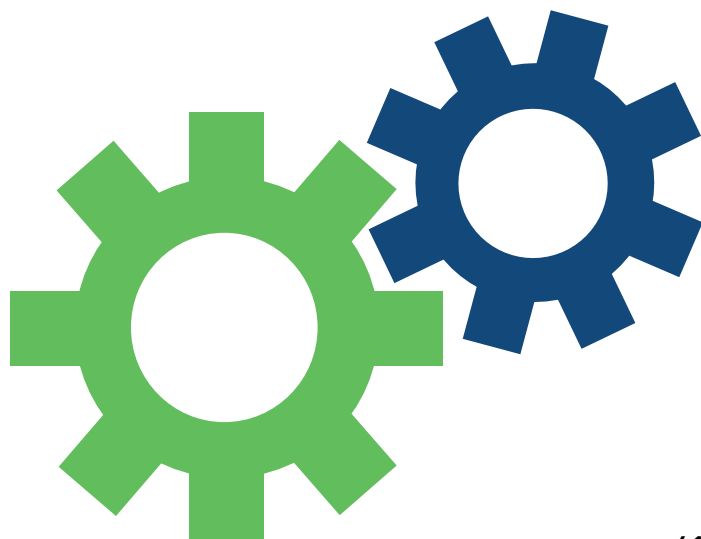
8 Програма має широке представлення по всій території України завдяки розгалуженій мережі відділень уповноважених банків.

З перших місяців реалізації програма досягла широкого покриття всієї території України, забезпечивши доступ до державної підтримки для ММП, розташованих у невеличких містах та селах.

ОСНОВНИЙ РЕЗУЛЬТАТ ПРОГРАМИ

Поступове відновлення довіри та механізму взаємодії між державною та малим бізнесом, який отримав реальну грошову допомогу, особливо в умовах коронакризи, що сприятиме збільшенню прозорості його діяльності надалі з метою отримання більшого обсягу державної підтримки для розвитку власної справи.

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»

ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ММП: КРЕДИТНІ ГАРАНТІЇ

В рамках Державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» вперше в Україні був запроваджений механізм кредитних гарантій за кредитами ММП, в рамках якого держава, по суті, розподіляє кредитні ризики підприємств малого бізнесу з банківським сектором з метою розширення та збільшення обсягів їх кредитування.

Варто зазначити, що при розробці механізму кредитних гарантій Україна використала найкращий світовий досвід, який вивчався представниками Фонду розвитку підприємництва в рамках таких міжнародних проєктів:

1. Проєкт Австрійського банку розвитку «Austria Wirtschaftsservice» (aws) за фінансової підтримки Уряду Австрії із запровадження в Україні системи кредитних гарантій для малих та середніх підприємств з метою посилення їх конкурентоспроможності.
2. Проєкт Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) за фінансової підтримки Уряду Швеції «Створення умов для започаткування схеми гарантування кредиту для ММП в агробізнесі України».
3. Проєкт Німецької консультативної групи за фінансової підтримки Уряду Німеччини «Заснування фонду кредитних гарантій для МСБ в Україні: аналіз та рекомендації».
4. Проєкт Світового банку зі створення Кредитно-гарантійної агенції в Україні.

Також був використаний досвід АБ «Укргазбанк» з реалізації портфельних кредитних гарантій у співпраці з Європейським інвестиційним банком в рамках ініціативи Європейського Союзу EU4Business.

Завдяки напрацюванням, зробленим в рамках зазначених проєктів, Фонду розвитку підприємництва вдалось в максимально стислі терміни після анонсування програми розробити та запровадити механізм кредитних гарантій для ММП України.

Основні умови та параметри механізму кредитних гарантій визначаються Порядком надання фінансової державної підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 №28. Для реалізації механізму кредитних гарантій був збільшений статутний капітал Фонду на 500 млн грн згідно з Порядком використання коштів державного бюджету, передбачених для забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 №29.

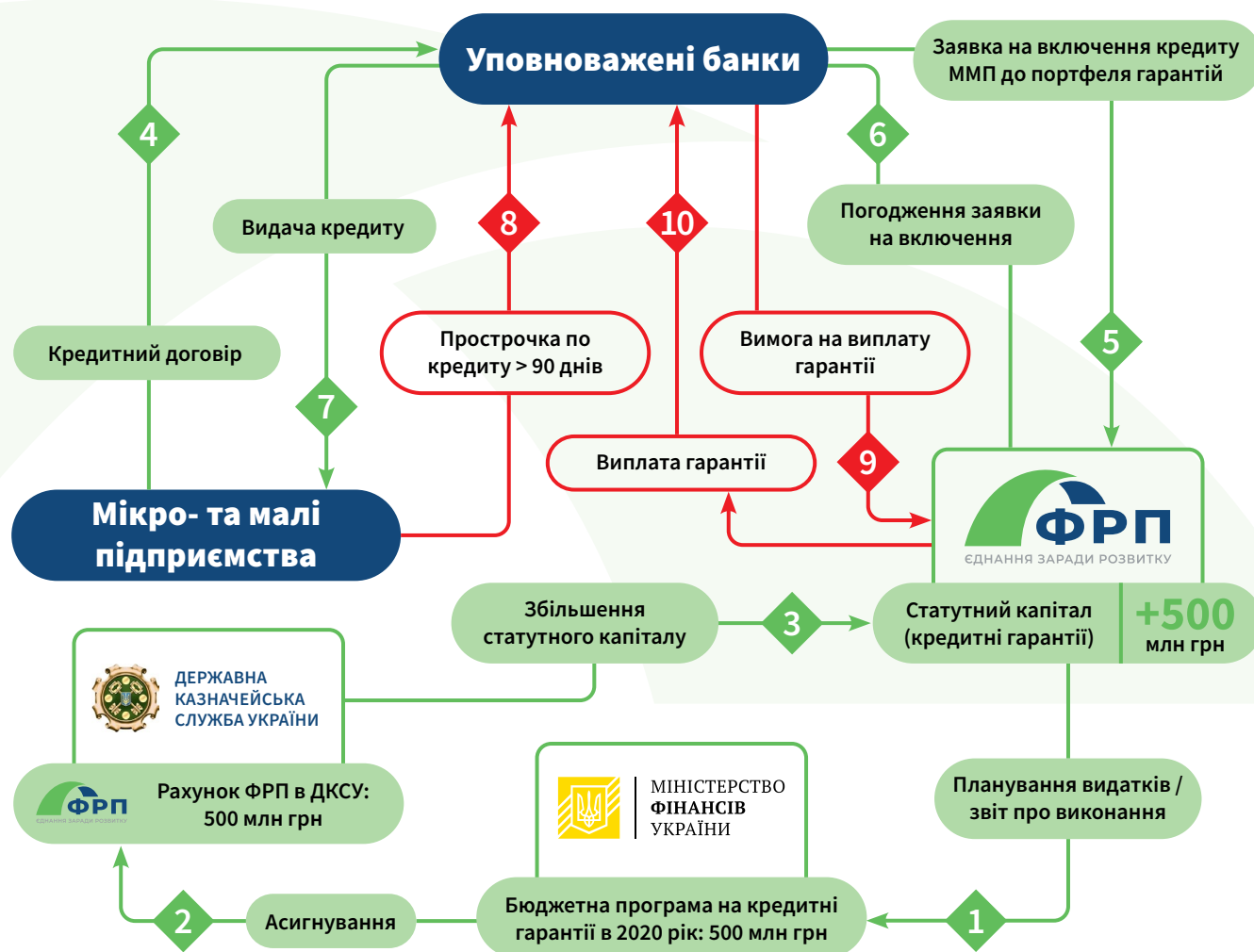
В рамках програми «Доступні кредити 5-7-9%» Фонд надає портфельні кредитні гарантії у розмірі від 50% до 80% від суми кредиту ММП, але не більше ніж 50% від загального розміру гарантованого портфеля кредитів ММП уповноваженого банку.

За результатами 2020 року завдяки гарантіям Фонду уповноважені банки видали кредитів мікро- та малим підприємствам на загальну суму 641,5 млн грн, водночас гарантований Фондом портфель склав 441,3 млн грн.

ВАЖЛИВО ЗАЗНАЧИТИ, ЩО РОЗМІР ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ ММП, ЯКІ Б МОГЛИ БУТИ ПІДСТАВОЮ ДЛЯ ГАРАНТІЙНИХ ВИПАДКІВ, В РАМКАХ МЕХАНІЗМУ КРЕДИТНИХ ГАРАНТІЙ ЗА ПРОГРАМОЮ СТАНОМ НА 01.01.2021 СКЛАВ 0,0%. ВОДНОЧАС, ПРИРІСТ КОШТІВ ГАРАНТІЙНОГО ФОНДУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ 2020 РОКУ СТАНОВИВ 365,8 ТИС. ГРН, ЯКИЙ БУВ ДОСЯГНУТИЙ ЗАВДЯКИ КОМІСІЇ ЗА НАДАННЯ ГАРАНТІЇ ФОНДУ.

Наведені дані свідчать про результативність запровадженого механізму кредитних гарантій за кредитами ММП, що і надалі використовуватиметься для підтримки фінансування ММП в рамках програми «Доступні кредити 5-7-9%».

СХЕМА КРЕДИТНИХ ГАРАНТІЙ

Для реалізації програми в частині кредитних гарантій були розроблені такі документи:

1. Порядок надання державної підтримки ММП, затверджений постановою КМУ №28 від 24.01.2020.
2. Програма Фонду розвитку підприємництва «Доступні кредити 5-7-9%».
3. Положення про адміністрування механізму кредитних гарантій.
4. Примірник договору про надання гарантії.

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ В ЧАСТИНІ КРЕДИТНИХ ГАРАНТІЙ СТАНОМ НА 01.01.2021

4

кількість
уповноважених
банків

641,5

МЛН ГРН
портфель ММП
з гарантією
фонду

441,3

МЛН ГРН
гарантований
портфель ММП

500,4

МЛН ГРН
сума
гарантійного
фонду

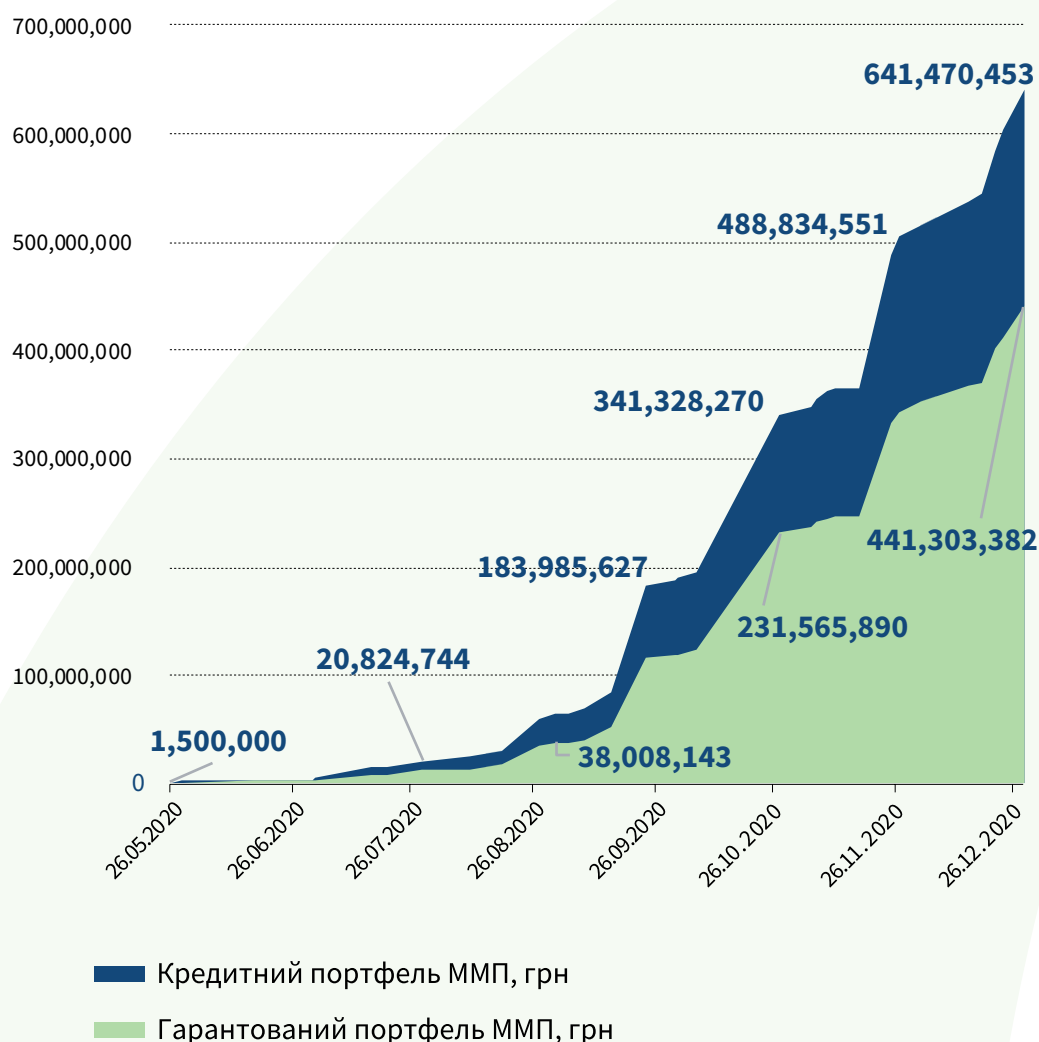
365,8

ТИС. ГРН
приріст
гарантійного
фонду (комісія)

0,00%

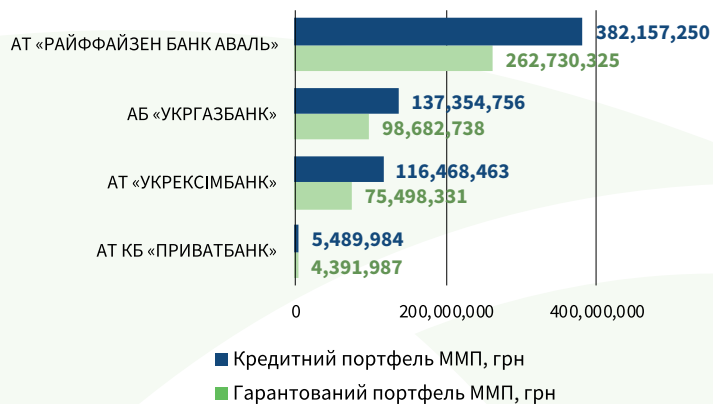
гарантійні
випадки

Динаміка кредитного та гарантованого портфелів
ММП, грн

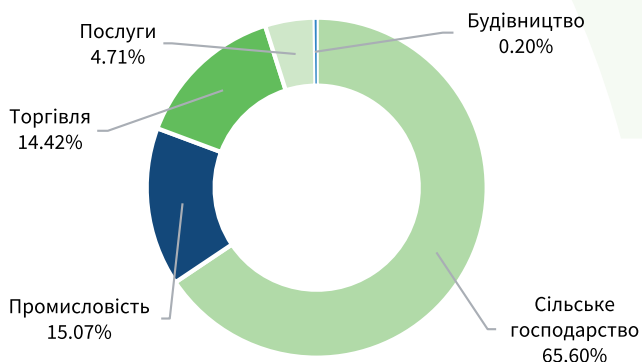
Протягом першого року реалізації програми «Доступні кредити 5-7-9%», запроваджений в її рамках механізм кредитних гарантій продемонстрував високі темпи зростання гарантійного портфеля ММП при нульовому рівні гарантійних випадків.

Кредитний та гарантований портфелі ММП у розрізі банків, грн

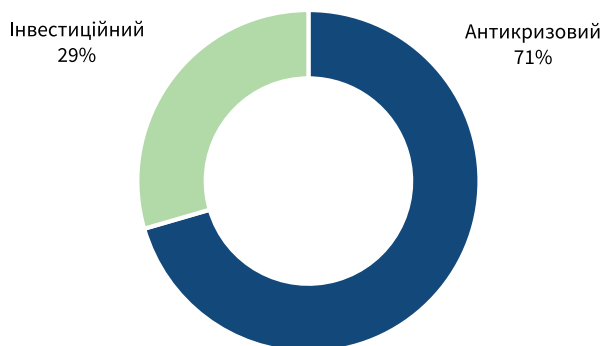
За результатами 2020 року активними учасниками програми в частині кредитних гарантій стали 4 уповноважених банки, які швидко опанували та запровадили механізм кредитних гарантій, поєднавши його з процедурами кредитування ММП, що дозволило їм розширити обсяг фінансування підприємств, які без гарантії не могли взяти участь у програмі.

Структура гарантованого портфеля ММП за КВЕД, %

Структура гарантованого портфеля ММП за видами економічної діяльності підприємств в цілому повторює тенденції загального кредитного портфеля ММП за програмою, в якому переважають підприємства, що здійснюють діяльність у сільському господарстві, промисловості та торгівлі.

Структура гарантованого портфеля ММП за компонентами, %

Розширення можливості використання кредитних гарантій Фонду в рамках Антикризового компонента програми «Доступні кредити 5-7-9%» дозволило підтримати значну кількість ММП, які опинились в тимчасових труднощах, пов'язаних з дефіцитом короткострокової ліквідності, зумовленим карантинними обмеженнями.

ПРОГРАМА «FINANCEAST»

ПІДПРИЄМЦІ СХОДУ УКРАЇНИ ПРОДЕМОНСТРУВАЛИ ВИСОКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Програма «FinancEast» реалізується в рамках Компоненту 2 «Економічне відновлення та розвиток ММСП» угоди між Урядом України та Європейською Комісією «Підтримка ЄС для сходу України», а також ініціативи EU4Business.

Впровадження програми здійснює Фонд розвитку підприємництва за непрямого управління Німецького банку розвитку KfW, між якими була укладена Фінансова угода від 14.05.2019.

Підтримка фінансування інвестицій ММСП в рамках програми здійснювалась з використанням інструменту компенсації 50% від вартості інвестиційного проєкту, яка по суті виконувала подвійну роль: для підприємців покривала половину інвестиційних витрат, спонукаючи до ділової активності; а для установ-партнерів слугувала

ОСНОВНА МЕТА ПРОГРАМИ «FINANCEAST» – ВІДНОВЛЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ ММСП НА СХОДІ УКРАЇНИ, ЩО СПРЯТИМЕ ДОСЯГНЕННЮ ТАКИХ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ:

- економічне відновлення сходу України;
- активізація ділової та інвестиційної активності ММСП в регіоні, розширення присутності фінансових та банківських установ, що забезпечуватимуть фінансування інвестицій ММСП на постійній основі;
- поступове відновлення миру на сході України.

ПІДПРИЄМЦІ СХОДУ УКРАЇНИ ПРОДЕМОНСТРУВАЛИ ВИСОКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

гарантією повернення половини суми кредиту або лізингу, мінімізуючи їх ризики та збільшуючи кредитні та лізингові операції в регіоні.

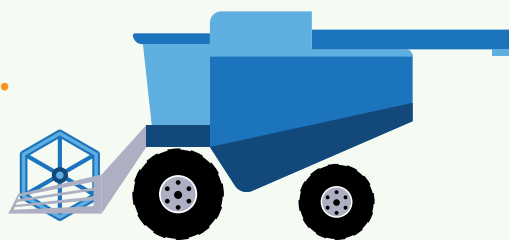
Після підписання Фінансової угоди 14.05.2019 між ФРП та KfW, розпочалась підготовча фаза, в рамках якої був розроблений механізм реалізації програми з використанням експро-рахунків, операційний посібник, проєкти договорів з фінансовими установами-партнерами, критерії прийнятності програми для ММСП та установ-партнерів, проведений відбір установ-партнерів. За результатами такого відбору установами-партнерами програми стали ТОВ «ОТП Лізинг», АТ «Ощадбанк» та АБ «Укргазбанк».

Активна фаза реалізації програми «FinancEast» розпочалась з січня 2020 року, в рамках якої установи-партнери

забезпечили відбір та фінансування інвестиційних проєктів ММСП. За результатами 2020 року було профінансовано інвестиційних проєктів ММСП на загальну суму 602,5 млн грн, для підтримки яких у вигляді компенсації 50% від вартості інвестицій Фондом було використано 92% від загальної суми фінансової підтримки Європейського Союзу.

ТАКИМ ЧИНОМ, ПІДПРИЄМЦІ СХОДУ УКРАЇНИ ПРОДЕМОНСТРУВАЛИ ВИСОКИЙ ПОПИТ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, ЩО Є ВАЖЛИВОЮ ПЕРЕДУМОВОЮ ДО ШВИДКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ МИРУ НА СХОДІ УКРАЇНИ.

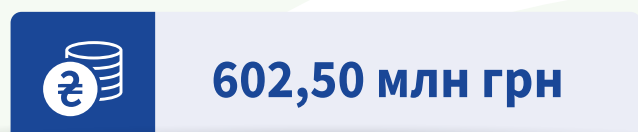
Інвестиційний проєкт з придбання с/г техніки на суму €100 тис. у гривневому еквіваленті (без ПДВ)

ПРОГРАМА «FINANCEAST»

УСТАНОВИ-ПАРТНЕРИ ЗНАЧНО РОЗШИРИЛИ СВОЮ ПРИСУТНІСТЬ ТА ОБСЯГ ОПЕРАЦІЙ У РЕГІОНІ

147 інвестиційних проєктів ММСП

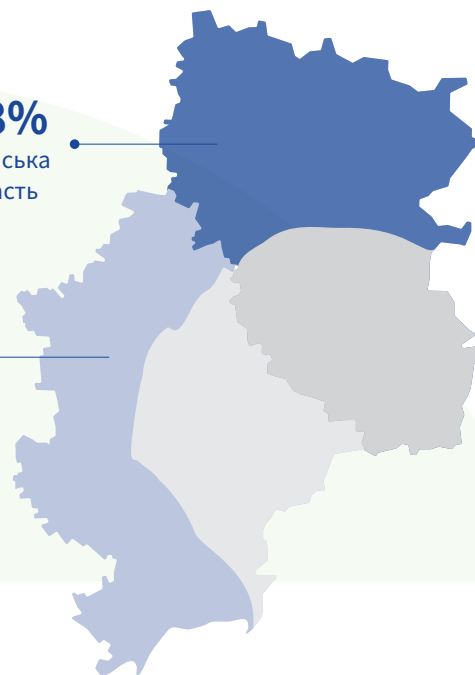

Сума підтриманих інвестиційних проєктів ММСП

58%
Луганська область

42%
Донецька область

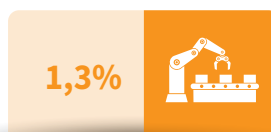
Сфера діяльності ММСП-учасників Програми

Сільське господарство

Транспортні послуги

Виробництво

Роздрібна торгівля

Оптова торгівля

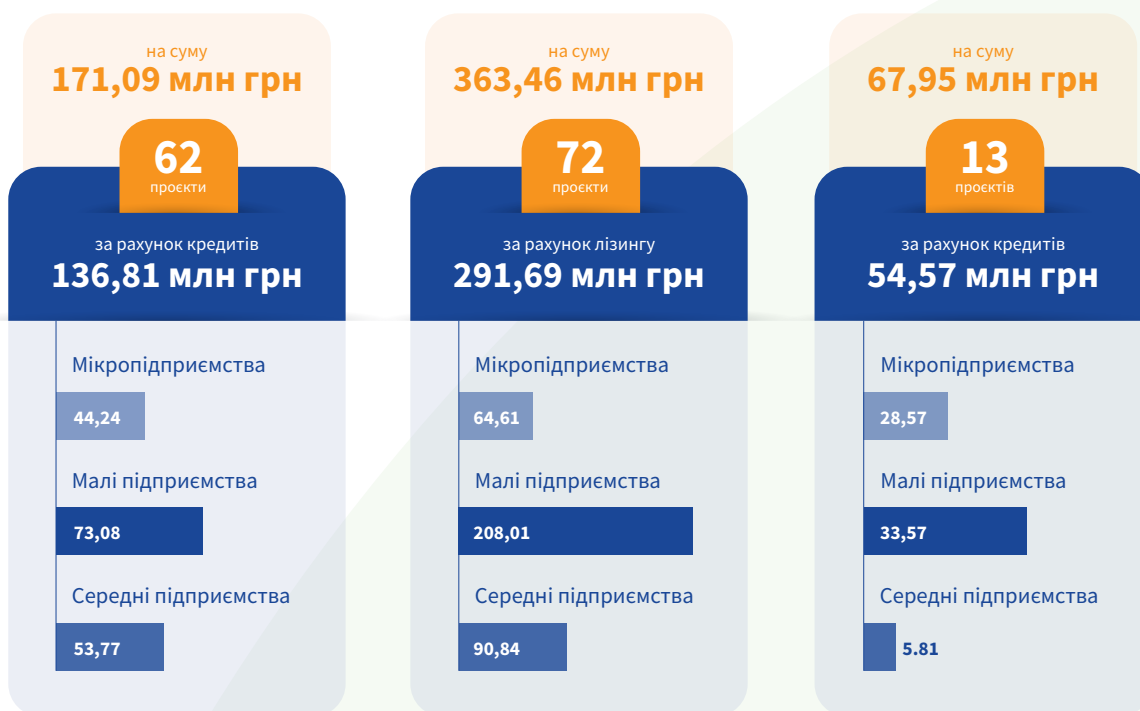
Послуги

Будівництво

ПРОГРАМА «FINANCEAST»

ОБСЯГ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ММСП СХОДУ УКРАЇНИ ВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

РОЗШИРЕННЯ КОЛА БАНКІВ-ПАРТНЕРІВ ФРП

В 2020 РОЦІ ДО КОЛА БАНКІВ-ПАРТНЕРІВ ФРП ПРИЄДНАВСЯ АТ «УКРЕКСІМБАНК»

В рамках укладених 06.11.2020 Угоди про співробітництво та кредитних договорів Фонд розвитку підприємництва надав АТ «УКРЕКСІМБАНК» кредитні кошти за Програмою з підтримки фінансування інвестиційних проектів МСП та Програмою з підтримки кредитування ММСП в пріоритетних галузях на загальну суму 60 млн грн.

Довідково:

Банк-партнер – банківська установа, що бере участь у кредитних програмах ФРП.

Уповноважений банк або установа-партнер – банківська або фінансова установа, що бере участь в державних або міжнародних програмах субсидування/компенсації ФРП.

ЗАКРИТТЯ КОНСУЛЬТАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА ПРОЄКТУ «ПІДТРИМКА МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ»

КОРОТКИЙ ОПИС ПРОЄКТУ:

Реалізація Проєкту розпочалася в 2013 році в рамках Договору про надання позички і гранту від 29.12.2012, укладеного між Урядом України, Фондом та KfW.

Проєкт складався з двох компонентів:

I. Інвестиційного компонента представленого позикою від Уряду Німеччини, наданої Україні через KfW, в розмірі 10 млн євро на 40 років з пільговим періодом – 10 років.

II. Консультаційного компонента представленого грантом в розмірі 2 млн євро для фінансування таких консультаційних заходів:

- інституційна розбудова НУФ;
- консультаційна підтримка банків-партнерів НУФ з розбудови системи мікрокредитування;
- маркетингові заходи, організація та проведення трьох фінансових ярмарків.

Проєкт був розширений фінансовою допомогою від Європейського Союзу в розмірі 5 млн євро, залученою KfW в 2017 році для компенсації можливих валютних збитків Фонду при кредитуванні малих і середніх підприємств у національній валюті за рахунок позики.

Консультаційна складова Проєкту реалізовувалась за участі Франкфуртської школи фінансів та менеджменту.

Консультаційний компонент Основні напрями інституційної розбудови Німецько-Українського фонду

Реалізація комплексу зазначених нижче напрямів інституційної розбудови Німецько-Українського фонду вплинула на ефективність його діяльності та позиціювання НУФ як національної установи з підтримки фінансування МСП

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Запроваджена прозора інвестиційна політика з кредитування банків-партнерів

ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Запроваджена гнучка політика управління ризиками з диференціацією вимог в залежності від індивідуальних особливостей банків-партнерів кредитування банків-партнерів

ЗМІНА ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ

Створена нова організаційна структура при Мінфіні з незалежним Інвестиційним підрозділом, відповідальним за управління діяльністю НУФ кредитування банків-партнерів

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

Запроваджена нова структура корпоративного управління з чітким розподілом повноважень органів НУФ, визначених у оновленому статуті

МАРКЕТИНГОВА КОМПАНІЯ

Розроблено бренд НУФ та проведена велика кількість комунікаційних заходів (фінансові ярмарки, конференції, круглі столи)

ПОЛІТИКА ПРЕМІЮВАННЯ НА БАЗІ КРІ

Запроваджена політика преміювання на базі чітких показників результативності НУФ (КРІ) кредитування банків-партнерів

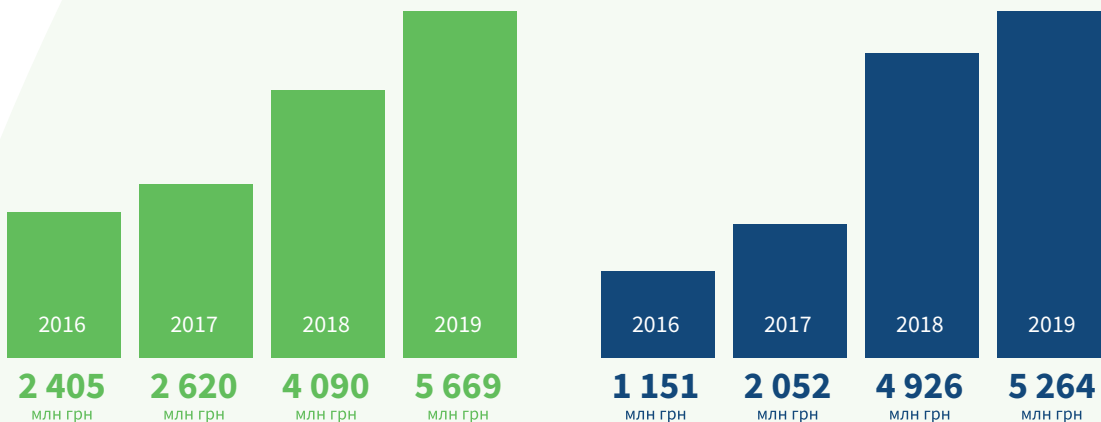
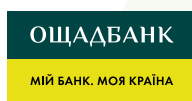
КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ. РЕЗУЛЬТАТИ КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ БАНКІВ

**НАПРЯМИ КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ АБ «УКРГАЗБАНКУ» ТА АТ «ОЩАДБАНКУ»
З РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ КРЕДИТУВАННЯ МІКРО- ТА МАЛОГО БІЗНЕСУ**

Реалізовані заходи з удосконалення системи мікрокредитування в АБ «УКРГАЗБАНКУ» та АТ «ОЩАДБАНКУ»				
Запроваджена нова бізнес-модель з орієнтацією на потреби клієнтів МСБ	Запроваджена нова система сегментації клієнтів МСБ	Запроваджена технологія мікрокредитування	Оптимізовані процедури та процеси кредитування МСБ	Розроблені нові продукти мікрокредитування
Удосконалено та оптимізовано організаційні структури	Набрано персонал	Запроваджено системи тренінгів для персоналу	Удосконалено політику преміювання для Департаменту МСБ	Запровадження технології мікрокредитування у регіонах України

ВПЛИВ КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ НА ЗРОСТАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ МСБ БАНКІВ

На сьогодні АБ «УКРГАЗБАНК» та АТ «ОЩАДБАНК» є лідерами з кредитування мікропозичальників за Програмою «Доступні кредити 5-7-9%».

КОМУНІКАЦІЙНІ ЗАХОДИ ФОНДУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У 2020 РОЦІ

КЛЮЧОВИЙ ONLINE-ЗАХІД ФОНДУ З ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЄКТУ «ПІДТРИМКА МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ»

У заході взяли участь: Надзвичайний і Повноважний Посол ФРН в Україні, Міністр фінансів України, керівник програм співробітництва Делегації ЄС в Україні, заступник директора Офісу KfW в Україні, представники Фонду розвитку підприємництва, Франкфуртської школи фінансів та менеджменту, банків-партнерів (Ощадбанк, Укргазбанк, Кредобанк, Банк Львів, КредитВест Банк, Укрексімбанк).

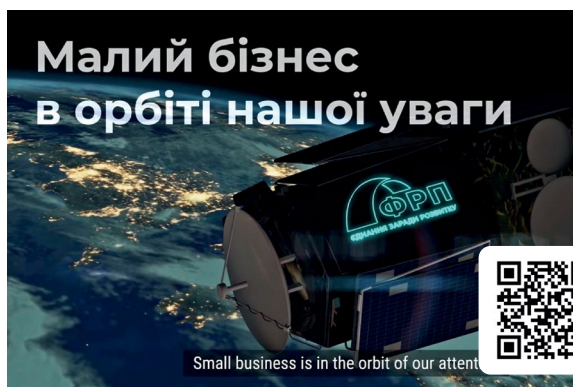

ПІДГОТОВЛЕНО 2 ВІДЕОРОЛИКИ З РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОЄКТУ

ANKA FELDHOSEN
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Federal Republic of Germany to Ukraine

Germany was able to provide the basis for the success

Small business is in the orbit of our attention

ВИСВІТЛЕННЯ ЗАХОДУ У ЗМІ

2

телевізійні сюжети

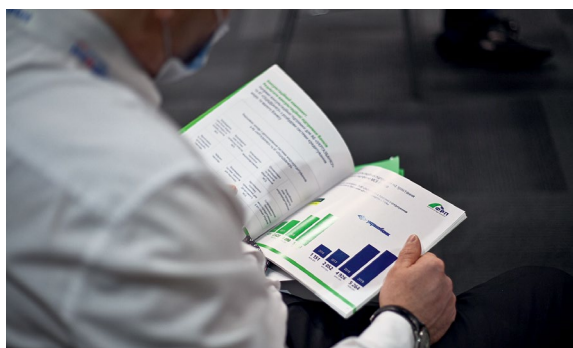
1

ефір на радіо

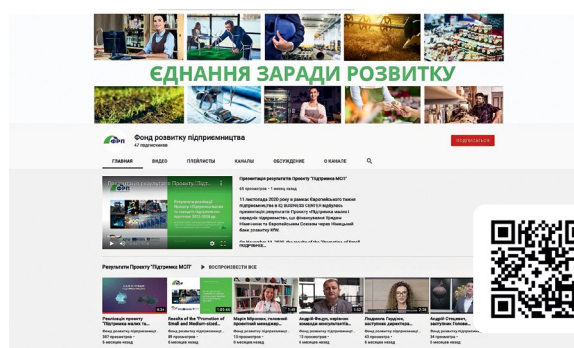
32

публікації
на провідних
інтернет-ресурсах

ПІДГОТОВЛЕНО ПУБЛІЧНУ ВЕРСІЮ ЗВІТУ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТУ «ПІДТРИМКА МСП»

ПІДГОТОВЛЕНО ВІДЕО УСІХ СПІКЕРІВ ДЛЯ ФОРМАТУ ONLINE-ЗАХОДУ

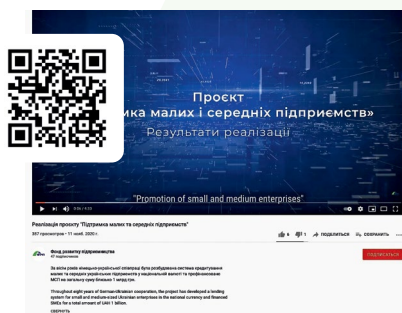

КОМУНІКАЦІЙНІ ЗАХОДИ ФОНДУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У 2020 РОЦІ

ПІДГОТОВЛЕНО **21** ІСТОРІЮ УСПІХУ В РАМКАХ ПРОЄКТУ
«ПІДТРИМКА МСП» ТА ПРОГРАМИ «FINANCEAST»

СТВОРЕНО
КАНАЛ ФРП
НА **YOUTUBE**

УЧАСТЬ У **ТРЬОХ ЕФІРАХ НА РАДІО**
«НВ» З ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ПРОГРАМ ФРП
З ПІДТРИМКИ МСП

ЗАПРОВАДЖЕНО СПІЛЬНИЙ ПРОЄКТ З «УКРАЇНСЬКОЮ ПРАВДОЮ»,
В РАМКАХ ЯКОГО ПІДГОТОВЛЕНО **2** СТАТТІ

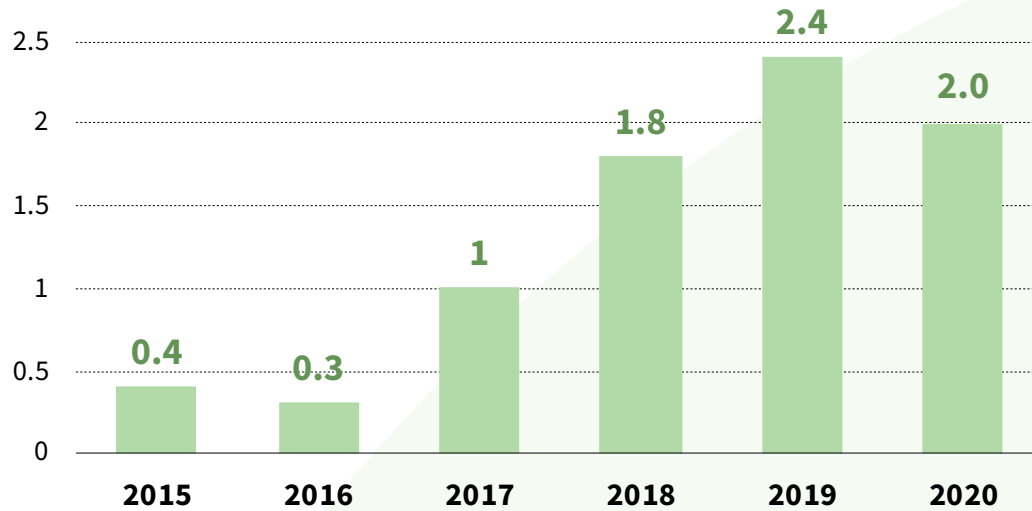

ПІДГОТОВЛЕНО БРОШУРИ З ІСТОРІЯМИ УСПІХІВ МСП

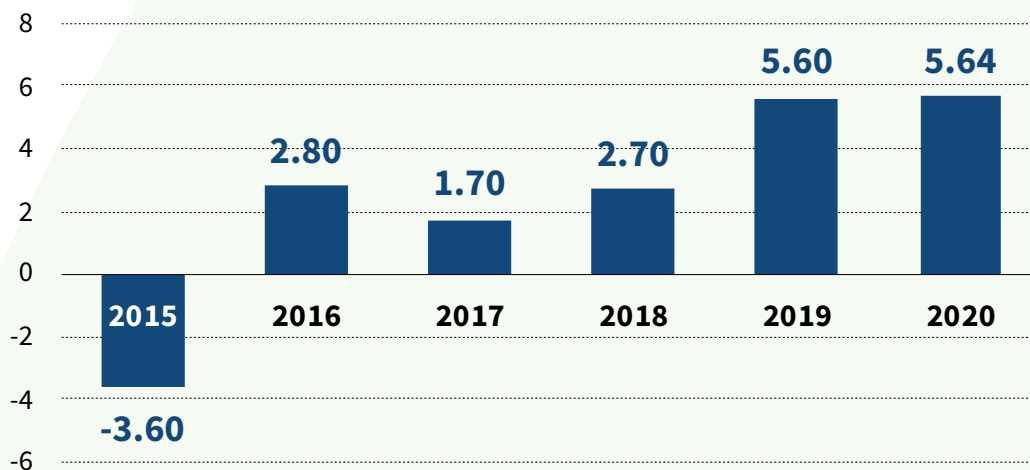
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ФОНДУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗА 2020 РІК

Чистий процентний дохід, млн євро

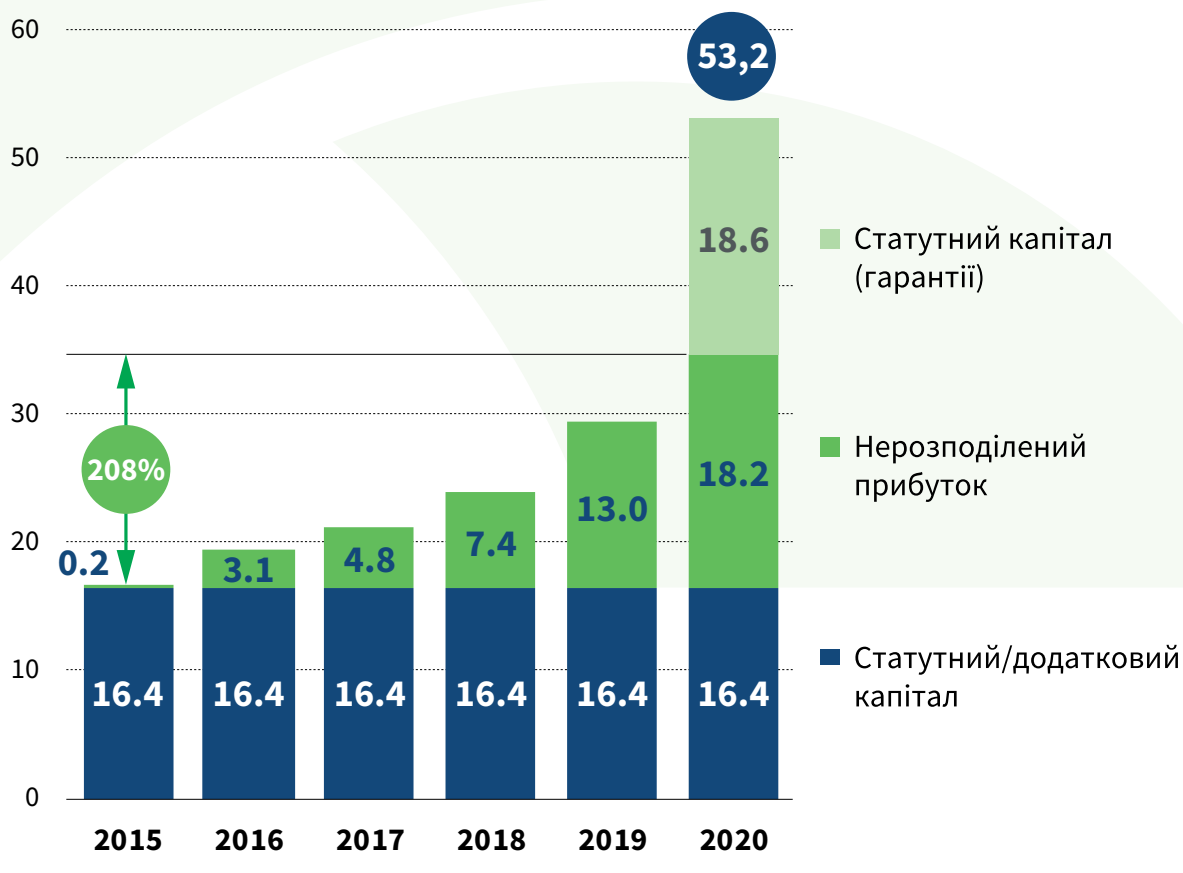
Зниження чистого процентного доходу було зумовлено падінням індексу UIRD, який є базою для розрахунку процентних ставок Фонду.

Чистий прибуток від кредитних операцій, млн євро

Чистий прибуток в 2020 році мав незначне зростання завдяки високій трансформації коштів Фонду в кредити банків-партнерів на рівні 97% та переоцінці справедливої вартості інструменту з компенсації валютних ризиків від Європейського Союзу.

Власний капітал, млн євро

Власний капітал Фонду у 2020 році продовжив тенденцію до зростання завдяки нарощенню нерозподіленого прибутку. У порівнянні з 2015 роком нерозподілений прибуток зріс більш ніж удвічі (208%). Загальний розмір власного капіталу ФРП на кінець 2020 року склав 53,2 млн євро завдяки збільшенню статутного капіталу для виплати кредитних гарантій в рамках Програми «Доступні кредити 5-7-9%».

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ФОНДУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗА 2020 РІК

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН НА 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ, Євро

Активи	2020	2019
Грошові кошти та їх еквіваленти	48 173 057	4 140 139
Кредити банкам	39 252 846	42 339 574
Необоротні активи	6 736	7 203
Комісія за зобов'язання з надання кредитів	180	538
Комісія за надання гарантії	7 342	-
Похідний фінансовий інструмент	3 525 450	2 020 139
Дебіторська заборгованість в межах Гранту	47 360	-
Сума збитків від курсової різниці, що підлягає відшкодуванню	64 250	-
Передоплата за послуги	672	3 527
Всього активів	91 077 893	48 511 120
Зобов'язання		
Кредити отримані	15 974 000	16 202 000
Винагорода за адміністрування	116 794	91 691
Грант отриманий від KfW за Програмою «FinancEast»	1 865 163	2 819 511
Грант отриманий за Програмою 5-7-9%	31 124 541	-
Резерв за наданими гарантіями за Програмою 5-7-9%	471 084	-
Забезпечення майбутніх виплат	983	-
Кредиторська заборгованість за Програмою «FinancEast»	22 175	-
Всього зобов'язань	49 574 740	19 113 202
Власний капітал		
Статутний капітал	28 881 092	10 225 838
Додатковий капітал	6 135 502	6 135 502
Нерозподілений прибуток	18 181 369	13 036 578
Всього власний капітал	53 197 963	29 397 918
Трансляційні різниці	(11 694 810)	-
Всього зобов'язання, власний капітал та трансляційні різниці	91 077 893	48 511 120

ЗВІТ ПРО СУКУПНІ ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ, ЄВРО

	2020	2019
Процентний дохід	2 195 210	2 547 958
Процентні витрати	-161 450	-165 253
Чистий процентний дохід	2 033 760	2 382 705
Резерв на знецінення кредитів	1 447	43 652
Резерв за наданими гарантіями	-478 096	-
Чистий процентний дохід після вирахування резерву	1 557 111	2 426 357
Комісійні доходи	38 269	31 611
Прибутки мінус збитки від переоцінки іноземної валюти	3 081 168	3 121 724
Дооцінка (уцінка) гранту на суму переоцінки валютного рахунку	(499 131)	-
Інші операційні доходи	5 305	2 740
Дохід від визнання (зміни) справедливої вартості похідного фінансового інструменту	1 569 561	364 562
Операційні витрати	-601 060	-351 175
Доходи від впровадження грантів	18 833 553	51 387
Витрати від впровадження грантів	(18 839 985)	-51 387
Прибуток до оподаткування	5 144 791	5 595 819
Чистий прибуток (збиток)	5 144 791	5 595 819
Інші сукупні прибутки та збитки	-	-
Всього сукупні прибутки та збитки за рік	5 144 791	5 595 819

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ФОНДУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗА 2020 РІК

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ, ЄВРО

	2020	2019
Грошові потоки від операційної діяльності		
Відсотки, отримані за кредитами банків	2 412 748	2 379 963
Операційні витрати сплачені	-555 788	-342 707
Виплати та комісійні отримані	13 533	48 570
Інші операційні доходи отримані	2 522	-
Грошові потоки від операційної діяльності до змін в операційних активах та зобов'язаннях	1 873 015	2 085 826
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях		
Кредити, надані банкам	(5 266 562)	-18 285 409
Кредити, повернуті банками	3 509 437	11 633 318
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності	115 890	(4 566 265)
Грошові потоки від фінансової діяльності		
Повернення коштів кредиту до МФУ	(228 000)	(228 000)
Сплачені відсотки та комісії за зобов'язання з надання кредитів	-161 450	-165 253
Чисті грошові кошти, використані на фінансову діяльність	-389 450	(393 253)
Грошові потоки від іншої діяльності		
Надходження коштів гранту KfW за Програмою «FinancEast»	5 333 000	2 833 000
Видатки коштами гранту KfW за Програмою «FinancEast»	(6 116 363)	(12 580)
Надходження від Уряду України коштів гранту за Програмою «Доступні кредити 5-7-9%»	47 662 441	-
Кошти отримані від Уряду України на збільшення капіталу Фонду для виплати гарантії за Програмою «Доступні кредити 5-7-9%»	18 655 254	-
Отримані від банків комісії за надання гарантії за Програмою «Доступні кредити 5-7-9%»	3 050	-
Видатки коштами гранту за Програмою «Доступні кредити 5-7-9%»	(12 493 536)	-
Сплата консультаційних витрат грантів	(89 118)	-
Отримана від KfW компенсація в рамках грантів	51 985	-
Чисті грошові кошти, використані на іншу діяльність	53 006 713	2 820 420
Вплив зміни курсу обміну на грошові кошти та їх еквіваленти	680 559	251 537
Чисті зміни в грошових коштах та еквівалентах	53 413 712	(1 887 561)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	4 140 139	6 027 700
Трансляційні різниці	(9 380 794)	-
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	48 173 057	4 140 139

ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ, ЄВРО

	Статутний капітал	Додатковий капітал	Нерозподілений прибуток	Капітал, всього
Сальдо на 31 грудня 2018 року	16 361 340	-	7 440 759	23 802 099
Зміни у статутному капіталі	(6 135 502)	-	-	(6 135 502)
Зміни у додатковому капіталі	-	6 135 502	-	6 135 502
Всього сукупні прибутки та збитки за рік	-	-	5 595 819	5 595 819
Сальдо на 31 грудня 2019 року	10 225 838	6 135 502	13 036 578	29 397 918
Зміни у статутному капіталі	18 655 254	-	-	18 655 254
Всього сукупні прибутки та збитки за рік	-	-	5 144 791	5 144 791
Сальдо на 31 грудня 2020 року	28 881 092	6 135 502	18 181 369	53 197 963

**ДЯКУЄМО ЗА ПЛІДНЕ
СПІВРОБІТНИЦТВО!**

ПриватБанк

україзбанк
експ-банк

ОЩАДБАНК
МІЙ БАНК. МОЯ КРАЇНА

UKR EXIM BANK

Alliance bank

БАНК ЛЬВІВ

ПУМБ Перший Український Міжнародний банк

Raiffeisen BANK AVAL

ТАС
ТАСКОМБАНК

ВОСТОК
БАНК

KredoBank
PKO Bank Polski Group

CRÉDIT AGRICOLE

А Альфа-Банк

Глобус Банк

creditwest
Creditwest Bank Ukraine

MGV megabank

otp Leasing

ПОЛІКОМБАНК

AP Bank®

ProCredit Bank

otpbank

УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ

АКОРДБАНК

MTB BANK

KfW

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

